

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Ο ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΙΙ ΣΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ

ΠΙΡΟΥΖΥΑΝ ΙΝΓΚΑ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΚΥΡΜΙΖΟΓΛΟΥ ΠΑΝΤΕΛΗΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2008

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3
---------------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.Πώς θα επηρεάσει η Βασιλεία II τις σχέσεις των εταιρειών με τις τράπεζες.....	18
1.1 Βασιλεία II για Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις.....	18
1.2 Οι επιπτώσεις για τη χρηματοδότηση και τη λειτουργία των ΜΜΕ.....	23

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2.1 Η επίπτωση του Νέου Πλαισίου Υπολογισμού των Κεφαλαιακών Απαιτήσεων Τραπεζών (Βασιλεία II) στην αποτελεσματικότητα και τη σταθερότητα του Τραπεζικού Συστήματος.....	27
2.2 Χρηματοοικονομική Αποτελεσματικότητα και Σταθερότητα	31
2.3 Η Επίδραση της Βασιλείας II	36
Συμπεράσματα	42

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3.1 Τράπεζες: Η Βασιλεία II αλλάζει τα δεδομένα.....	43
3.2. Το μεγαλύτερο αγκάθι του τραπεζικού τομέα.....	46
3.3. Βασιλεία II και λειτουργικός κίνδυνος.....	55

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1 Θετική η επίδραση της Βασιλείας II στην ευρωπαϊκή τραπεζική αγορά.....	58
4.2 Βασιλεία II για τις τράπεζες, ανάγκη ή αναγκαιότητα.....	65
4.3 Εξαγορές και συγχωνεύσεις τραπεζών φέρνει η Βασιλεία	68
Βιβλιογραφία.....	70
Συμπεράσματα.....	71

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΝΕΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ (BASEL II)

www.hcmc.gr/photos/cmc/files/BASEL%20II.pdf

Με τις νέες Κοινοτικές Οδηγίες 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ για τις τράπεζες και τις εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών αναθεωρήθηκαν αντίστοιχα, οι υφιστάμενες Οδηγίες 2000/12/ΕΚ σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων και 93/6/ΕΟΚ ως προς την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων επενδύσεων και των πιστωτικών ιδρυμάτων. Με τις εν λόγω Οδηγίες θεσπίστηκαν νέοι κανόνες κεφαλαιακής επάρκειας για τον καθορισμό του ελάχιστου ύψους των ιδίων κεφαλαίων που τα πιστωτικά ιδρύματα και οι Ε.Π.Ε.Υ. οφείλουν να διατηρούν για να καλύψουν τους κινδύνους στους οποίους εκτίθενται. Το νέο καθεστώς για την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των Ε.Π.Ε.Υ. που προβλέπεται από τις οδηγίες (το οποίο βασίζεται στο νέο πλαίσιο κεφαλαιακής επάρκειας της Επιτροπής της Βασιλείας, ευρύτερα γνωστό ως Basel II) καθορίζει σειρά νέων τεχνικών μεθόδων μεγαλύτερης ακρίβειας για τη μέτρηση των κινδύνων που αναλαμβάνουν αλλά και των ελάχιστων κεφαλαίων που απαιτείται να διακρατούν τα πιστωτικά ιδρύματα και οι Ε.Π.Ε.Υ.. Πιο συγκεκριμένα το νέο πλαίσιο προτείνει μια σειρά επιλογών που κυμαίνονται από απλούς μηχανισμούς μέχρι πιο εξελιγμένες μεθοδολογίες για να μετρήσει τον πιστωτικό κίνδυνο, το λειτουργικό κίνδυνο και τους κινδύνους αγοράς και να καθορίσει το ελάχιστο ύψος των ιδίων κεφαλαίων. Οι τροποποιήσεις που έχουν εισαχθεί με τις νέες οδηγίες είναι οι εξής: Τροποποιείται η ισχύουσα τυποποιημένη μέθοδος (standardized approach) για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του πιστωτικού κινδύνου. Η νέα

τυποποιημένη μέθοδος επιτυγχάνει μεγαλύτερη ευαισθησία ως προς τον κίνδυνο, στο μέτρο που οι συντελεστές κινδύνου προσδιορίζονται ανάλογα με τη διαβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας του αντισυμβαλλομένου από αναγνωρισμένους οίκους αξιολόγησης ή το είδος της συναλλαγής. Εισάγει τη μέθοδο υπολογισμού κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του πιστωτικού κινδύνου βάσει των εσωτερικών συστημάτων διαβάθμισης (internal ratings based approach), Αναγνωρίζει τη μείωση της αξίας των ανοιγμάτων που προέρχεται από τη χρήση παραδοσιακών και καινοτομικών τεχνικών μείωσης του πιστωτικού κινδύνου (εξασφαλίσεις, πιστωτικά παράγωγα, συμψηφισμός στοιχείων εντός ισολογισμού) · Εισάγει για πρώτη φορά κεφαλαιακές απαιτήσεις έναντι του λειτουργικού κινδύνου, επιβάλλοντας πρόσθετες οργανωτικές υποχρεώσεις για την παρακολούθηση της έκθεσης των Ε.Π.Ε.Υ. στον εν λόγω κίνδυνο.

- Προβλέπεται η υποχρέωση διαμόρφωσης διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων σε διαρκή βάση (πυλώνας II)
- Προβλέπεται η υποχρέωση δημοσιοποίησης πληροφοριών για την ενίσχυση της διαφάνειας όσον αφορά στην οικονομική θέση των Ε.Π.Ε.Υ. και την ακολουθούμενη από αυτά πολιτική ως προς την ανάληψη και διαχείριση κινδύνων (πυλώνας III). Εισάγονται για πρώτη φορά κεφαλαιακές απαιτήσεις έναντι του λειτουργικού κινδύνου. Στην έννοια του εν λόγω κινδύνου εμπίπτουν οι ζημίες που οφείλονται στην ανεπάρκεια ή ακαταλληλότητα των εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων, σε ανθρώπινο παράγοντα, ή σε εξωτερικά αίτια. Η Επιτροπή της Βασιλείας προτείνει τρεις εναλλακτικές μεθόδους για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του λειτουργικού κινδύνου: · τη μέθοδο του βασικού δείκτη (basic indicator approach), την τυποποιημένη μέθοδο (standardized approach), και τις εξελεγχμένες μεθόδους μέτρησης (advanced measurement approach).

ΒΑΣΙΛΕΙΑ II

Η Βασιλεία II είναι η κωδικοποιημένη ονομασία του νέου πλαισίου κεφαλαιακών απαιτήσεων των τραπεζών που έχει ψηφισθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (Οδηγίες 2006/48/EC και 2006/49/EC) και αναμένεται να αντικαταστάσει το υφιστάμενο πλαίσιο (Βασιλεία I) από τις αρχές του 2007. Η Βασιλεία I είχε πολλές θετικές επιπτώσεις στην ευρωστία των τραπεζών, καθώς οδήγησε σε αύξηση των κεφαλαίων τους. Είναι όμως ένα τυποποιημένο σύστημα (one size fit all) που επιτρέπει μικρές διαφοροποιήσεις κατά τράπεζα και δεν καλύπτει τις καινοτομίες που παρουσιάσθηκαν στην αγορά (π.χ. τιτλοποίηση, πιστωτικά παράγωγα). Η Επιτροπή της Βασιλείας ξεκίνησε τη λειτουργία της το 1973 σε μια περίοδο κατά την οποία η κατάργηση του διεθνούς νομισματικού συστήματος σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών του Bretton Woods το 1973 σηματοδότησε μια περίοδο έντονων διακυμάνσεων και μεταβλητότητας των ισοτιμιών και των επιτοκίων. Αποτέλεσμα αυτού ήταν οι τράπεζες να καταστούν ιδιαίτερα ευάλωτες στον μέχρι πρότινος άγνωστο κίνδυνο των συναλλαγματικών και επιτοκιακών μεταβολών. Γρήγορα είχαμε τα πρώτα θύματα της νέας εποχής. Το 1974 η γερμανική τράπεζα Bankhaus ID Herstatt προκάλεσε μια άνευ προηγουμένου αναστάτωση στη διεθνή διατραπεζική αγορά. Η τράπεζα χρεοκόπησε εξαιτίας άστοχων θέσεων σε προθεσμιακές πράξεις συναλλάγματος και προκάλεσε αλυσιδωτές αντιδράσεις στο σύστημα. Το περιστατικό αυτό, μαζί και με άλλα μικρότερης εμβέλειας, κατέδειξαν την ανάγκη διεθνούς συνεργασίας στον τομέα της τραπεζικής εποπτείας. Προτεραιότητα δόθηκε στη θεσμοθέτηση συνεργασίας ανάμεσα στις νομισματικές και τραπεζικές εποπτείες με στόχο την πρόληψη συστημικών κρίσεων και τη διασφάλιση της σταθερότητας του διεθνούς

τραπεζικού συστήματος και οδήγησαν στη σύσταση της περίφημης Επιτροπής της Βασιλείας. Από τότε οι «σοφοί» της Επιτροπής εξετάζουν και αναλύουν τις εξελίξεις στις οικονομίες και το τραπεζικό σύστημα για τη δημιουργία όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερου πλαισίου. Βασική αποστολή της Βασιλείας είναι η θωράκιση του συστήματος και η διασφάλιση της σταθερότητας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος. Τα κύρια μέσα για την υλοποίηση του στόχου είναι η διασυνοριακή συνεργασία των τραπεζικών εποπτικών αρχών, η προληπτική εποπτεία και κυρίως η ακριβής καταγραφή και διαχείριση των κινδύνων στους οποίους εκτίθενται οι τράπεζες. Η εφαρμογή του Νέου Συμφώνου της Βασιλείας χαρακτηρίζεται ως μια μεγάλη πρόκληση που πρέπει να αντιμετωπίσουν οι τράπεζες. Οι επιπτώσεις του Νέου Συμφώνου της Βασιλείας αναφορικά με την όλη φιλοσοφία και πρακτική διαχείρισης κινδύνων και την επένδυση σε εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό και συστήματα πληροφορικής, είναι σημαντικότερες. Με γνώμονα τη μείωση του κόστους συμμόρφωσης που προκύπτει και την αξιοποίηση της υπάρχουσας διεθνούς εμπειρίας, η Noetron σε συνεργασία με τη SAP HELLAS βρίσκεται στην ευχάριστη θέση να υποβάλει πρόταση προς τις Συνεταιριστικές Τράπεζες για την παροχή, υλοποίηση και συντήρηση του συστήματος Bank Analyzer – Basel II Solution στα πλαίσια του έργου προσαρμογής στις απαιτήσεις του Συμφώνου της Βασιλείας II. επιπλέον, οι διατάξεις της "Βασιλείας II" αναμένεται να ευνοήσουν ιδιαίτερα τα πιστωτικά ιδρύματα με ορθολογική διαχείριση κινδύνου των χαρτοφυλακίων τους, καθώς αυτό θα σημαίνει ταυτόχρονα τη μείωση των κεφαλαιακών απαιτήσεων τους, με συνέπεια τη δυνατότητα να προσφέρουν χαμηλότερα επιτόκια ή γενικότερα ευνοϊκότερους όρους δανεισμού. Το γεγονός αυτό θα βελτιώσει τον ανταγωνισμό στο τραπεζικό σύστημα. www.morax.gr/article_show.php?article_id=1349

Τι είναι η Βασιλεία II?

Είναι ένα πλαίσιο το οποίο θα οδηγήσει σε πολύ μεγαλύτερη διαφάνεια στη λειτουργία του τραπεζικού συστήματος, αλλά και του τομέα των επενδυτικών υπηρεσιών. Θα οδηγήσει σε μεγαλύτερο ανταγωνισμό. Και ασφαλώς, σε μεγαλύτερη μείωση των περιθωρίων, μεταξύ των επιτοκίων χορηγήσεων και καταθέσεων, κάτι που αφορά όλους τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις. Με την προσαρμογή του στην Ελλάδα και το ελληνικό τραπεζικό σύστημα και όλη η λειτουργία της οικονομίας θα γίνουν πολύ πιο αποτελεσματικά . Μετά την πρόσφατη ανακοίνωση από το υπουργείο Οικονομικών για το νέο θεσμικό πλαίσιο του τραπεζικού συστήματος σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια, η εφαρμογή της Βασιλείας II για τις ελληνικές τράπεζες είναι πλέον αναγκαιότητα. Οι τράπεζες με την εφαρμογή της Βασιλείας II καλούνται να αλλάξουν τον τρόπο με τον οποίο υπολογίζουν τα εποπτικά τους κεφάλαια βάσει των κινδύνων που αναλαμβάνουν, εξασφαλίζοντας τη φερεγγυότητα τους. Το νέο κανονιστικό πλαίσιο αποτελεί μία ολοκληρωμένη μεθοδολογία διαχείρισης κινδύνων και απαιτεί συμμόρφωση στις απαιτήσεις των παρακάτω πυλώνων:

Πυλώνας 1: Υπολογισμός των ελάχιστων εποπτικών κεφαλαίων

Πυλώνας 2: Εποπτικές πρακτικές εφαρμογής της Βασιλείας II .

Πυλώνας 3: Απαιτήσεις αναφορών προς την εποπτική αρχή (market discipline).

Κατά κύριο λόγο, η Βασιλεία II εν συγκρίσει με την προηγούμενη κατάσταση αναβαθμίζει σημαντικά τη **διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου** και εισάγει την **έννοια του λειτουργικού κινδύνου**.

Η Βασιλεία II επιτρέπει στις τράπεζες να επιλέξουν μεταξύ **διαφορετικών προσεγγίσεων ανά τύπο κινδύνου (λειτουργικού, πιστωτικού και αγοράς)**, ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες τους και τις προτεραιότητές τους. Όμως, κατά τα επόμενα έτη αναμένεται ότι οι τράπεζες θα προχωρήσουν στην υλοποίηση όλο και **πιο προηγμένων προσεγγίσεων** (π.χ. για τον υπολογισμό κεφαλαιακών απαιτήσεων του πιστωτικού κινδύνου όπως AIRB) με οφέλη τόσο για τις ίδιες όσο και για τους πελάτες τους. Κατ' αυτόν τον τρόπο, όπως αναφέρθηκε χαρακτηριστικά και στη συνέντευξη Τύπου από το υπουργείο Οικονομικών, όταν χορηγείται ένα δάνειο θα πρέπει να υπάρχει διαβάθμιση του κινδύνου και όσο χαμηλότερος είναι ο κίνδυνος τόσο χαμηλότερα θα είναι και τα εποπτικά κεφάλαια που δεσμεύονται για το συγκεκριμένο δάνειο. Κατ' επέκταση εφόσον θα απαιτούνται λιγότερα εποπτικά κεφάλαια, **ο τελικός πελάτης θα ωφελείται αφού το κεφάλαιο** του δανείου θα τοκίζεται με χαμηλότερο επιτόκιο. Για να γίνει εφικτό όμως αυτό και για τη συμμόρφωση με το σύμφωνο απαιτείται η αναλυτική επεξεργασία όλων των "ανοιγμάτων" της τράπεζας (π.χ. δανείων), όπως και η βελτίωση των **εσωτερικών διεργασιών στη Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων της κάθε τράπεζας**, για τον υπολογισμό τόσο των εποπτικών κεφαλαίων όσο και του εσωτερικού οικονομικού κεφαλαίου (δηλαδή του ελάχιστου κεφαλαίου που απαιτείται για να επιτευχθεί το επιθυμητό οικονομικό αποτέλεσμα). Βάσει ερευνών, η πλειονότητα των τραπεζών στο εξωτερικό (92% ερωτηθέντων σε έρευνα της Oracle στην Ευρώπη) υποστηρίζει ότι με την ευκαιρία της εφαρμογής τεχνολογικών συστημάτων που ακολουθούν το σύμφωνο της Βασιλείας II, οι τράπεζες όχι μόνο συμμορφώνονται με την οδηγία αλλά επιπλέον επανεξετάζουν τις δομές και τις διεργασίες τους **ώστε να βελτιώσουν συνολικά την εσωτερική τους οργάνωση**. Έτσι, στοχεύουν στη δημιουργία ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος με

πραγματική **απόδοση της επένδυσής τους (ROI)**. Η λειτουργία διαχείρισης κινδύνων αναβαθμίζεται και βελτιώνεται με ουσιαστικές και αποτελεσματικές αλλαγές. Παρά το μέγεθος και τη σπουδαιότητα των αλλαγών που επιφέρει η εφαρμογή του νέου κανονιστικού πλαισίου της Βασιλείας II, θα πρέπει να σημειωθεί ότι δεν είναι η μοναδική αλλαγή που προωθείται στον τραπεζικό κλάδο σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Άλλες σημαντικές αλλαγές είναι για **παράδειγμα η εφαρμογή της Οδηγίας MiFID**, η απόφαση της ΤτΕ για την πρόληψη οικονομικού εγκλήματος (Anti-Money Laundering, Fraud Detection, Market Abuse) και οι προωθούμενες αλλαγές σε συστήματα πληρωμών. Ενδέχεται, λοιπόν, ότι τόσο το πεδίο ανταγωνισμού όσο και η εικόνα και διάρθρωση της αγοράς να διαφοροποιηθούν σημαντικά κατά τα επόμενα έτη προς όφελος του πιστωτικού ιδρύματος αλλά κυρίως του τελικού πελάτη. Οι τράπεζες καλούνται να υιοθετήσουν μια πληθώρα κανονιστικών και θεσμικών οδηγιών που στόχο έχουν την ενίσχυση της διαφάνειας και σταθερότητας του διεθνούς χρηματοοικονομικού συστήματος. Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, το Σύμφωνο της Βασιλείας II, η αρχή Sarbanes-Oxley, αποτελούν ενδεικτικές προκλήσεις ενώ παράλληλα δημιουργούν νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες. Η εφαρμογή του Νέου Συμφώνου της Βασιλείας χαρακτηρίζεται ως μια μεγάλη πρόκληση που πρέπει να αντιμετωπίσουν οι τράπεζες. Οι επιπτώσεις του Νέου Συμφώνου της Βασιλείας αναφορικά με την όλη φιλοσοφία και πρακτική διαχείρισης κινδύνων και την επένδυση σε εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό και συστήματα πληροφορικής, είναι σημαντικότερες. Με γνώμονα τη μείωση του κόστους συμμόρφωσης που προκύπτει και την αξιοποίηση της υπάρχουσας διεθνούς εμπειρίας, η Noetron σε συνεργασία με τη SAP HELLAS βρίσκεται στην ευχάριστη θέση να υποβάλει πρόταση προς τις Συνεταιριστικές Τράπεζες για την παροχή, υλοποίηση και συντήρηση του συστήματος Bank Analyzer – Basel II

Solution στα πλαίσια του έργου προσαρμογής στις απαιτήσεις του Συμφώνου της Βασιλείας. Το νέο κανονιστικό πλαίσιο της Βασιλείας, γνωστό ως Basel II, αποτελεί ένα νέο πρότυπο μέτρησης των κινδύνων που αναλαμβάνουν και διαχειρίζονται οι Τράπεζες, καθώς επίσης και δέσμευσης κεφαλαίων για την κάλυψη των κινδύνων στους οποίους είναι εκτεθειμένες. Το πλαίσιο της Βασιλείας II αποτελεί βελτίωση του υφιστάμενου πλαισίου της Βασιλείας I (1988) εισάγοντας εξελιγμένες και ευέλικτες μεθόδους μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου, μεθόδους για την αποτελεσματική μείωση του πιστωτικού κινδύνου, μεθόδους μέτρησης του λειτουργικού κινδύνου, καθώς και αρχές δημοσιοποίησης στοιχείων και πληροφοριών προς τις εποπτικές αρχές και τους μετόχους. Η ανάγκη βελτίωσης και ολοκλήρωσης του Συμφώνου της Βασιλείας I, προέκυψε τόσο λόγω των αλλαγών στο διεθνές χρηματοοικονομικό σύστημα (διασυννοριακή διακίνηση κεφαλαίων, αυξημένος συνολικός κίνδυνος συστήματος, το ενδεχόμενο οικονομικού arbitrage) όσο και αλλαγών στη φύση και το μέγεθος των κινδύνων που αναλαμβάνει η κάθε Τράπεζα. "Ο πρωταρχικός στόχος του Επιτροπής της Βασιλείας ήταν η ανάπτυξη ενός πλαισίου για την περαιτέρω ενδυνάμωση της σταθερότητας και αξιοπιστίας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος εξασφαλίζοντας παράλληλα ότι η αρχή κεφαλαιακής επάρκειας δεν θα αποτελέσει πηγή ανταγωνιστικής ανισότητας μεταξύ Τραπεζών με διεθνή παρουσία. Η Επιτροπή πιστεύει ότι το αναθεωρημένο πλαίσιο θα οδηγήσει στην υιοθέτηση αποτελεσματικότερων πρακτικών διαχείρισης κινδύνων από τον Τραπεζικό τομέα, κάτι και το οποίο αποτελεί και το πραγματικό όφελος" Basel Committee on Banking Supervision, Ιούνιος 2004. Το πλαίσιο της Βασιλείας II αποτελείται από τρεις αλληλένδετους πυλώνες. Ο πρώτος πυλώνας αφορά τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις για την κάλυψη των αναλαμβανόμενων κινδύνων (minimum capital requirement). Βάσει

των αρχών του πρώτου πυλώνα ο Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας ισούται με το Εποπτικό Κεφάλαιο προς το άθροισμα του Πιστωτικού Κινδύνου, του Λειτουργικού και του Κινδύνου Αγοράς. Το πλαίσιο της Βασιλείας II δίνει έμφαση στον Πιστωτικό Κίνδυνο. Η κάθε Τράπεζα πρέπει να επιλέξει ανά χαρτοφυλάκιο τη μέθοδο μέτρησης του κινδύνου. Αναφορικά με τη μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου προτείνονται δύο τρόποι υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων: Η τυποποιημένη μέθοδος (standardized approach) η οποία σε σχέση με το πλαίσιο της Βασιλείας I βελτιώθηκε και συμπληρώθηκε, και η μέθοδος εσωτερικών συστημάτων διαβάθμισης (internal ratings-based approach IRB) η οποία εναλλακτικά παρέχει τη θεμελιώδη μέθοδο υπολογισμού (foundation IRB) και την προηγμένη μέθοδο αξιολόγησης (advanced IRB). Αναφορικά με τον λειτουργικό κίνδυνο υπάρχουν η μέθοδος του βασικού δείκτη (basic indicator approach), η τυποποιημένη μέθοδος (standardized approach) καθώς και η μέθοδος της εσωτερικής μέτρησης (advanced measurement approach- AMA). Ο δεύτερος πυλώνας αφορά την εποπτική διαδικασία ελέγχου (supervisory review process). Η διαδικασία εποπτικού ελέγχου απαιτεί από τις εποπτικές αρχές να πιστοποιούν τις εσωτερικές διαδικασίες ελέγχου για την αποτίμηση της κεφαλαιακής επάρκειας. Οι διαδικασίες αυτές μπορεί να αποτελέσουν και αντικείμενο παρέμβασης των εποπτικών αρχών εάν και εφόσον αυτό κριθεί αναγκαίο. Ο τρίτος πυλώνας αφορά την πειθαρχία αγοράς (market discipline). Στόχος του τρίτου πυλώνα είναι η ενίσχυση της διαφάνειας λειτουργίας και της δημοσιοποίησης σχετικών στοιχείων από την Τράπεζα καθώς καθιερώνει κανόνες δημοσίευσης αναλυτικών οικονομικών στοιχείων και μεθόδων για τον τρόπο υπολογισμού της επάρκειας των κεφαλαίων. Οι υποχρεώσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων σύμφωνα με τις νέες προτάσεις της Επιτροπής της Βασιλείας είναι ιδιαίτερα εκτεταμένες. Οι Τράπεζες θα πρέπει να αναπτύξουν πλήρεις και

αξιόπιστες διαδικασίες μέτρησης της κεφαλαιακής επάρκειας και των αναλαμβανόμενων κινδύνων. Παράλληλα θα πρέπει να διαθέτουν υποδομές ελέγχου για την εξακρίβωση της πληρότητας των συστημάτων μέτρησης των κινδύνων. Σύμφωνα με μελέτη που έχει εκπονήσει η SAP σε συνεργασία με τη Mercer Oliver Wyman και την Accenture, το 75% των ερωτηθεισών τραπεζών στοχεύουν στην υιοθέτηση της IRB-F έως το 2007 με στόχο την υιοθέτηση της IRB-A προς το τέλος του 2010. Χαρακτηριστικό αποτελεί το γεγονός ότι το 67% των Τραπεζών μεσαίου μεγέθους στοχεύουν στην υιοθέτηση των εξελιγμένων μεθόδων υποκινούμενες από την πιθανότητα cherry-picking πελατών και μεριδίου αγοράς από τις μεγάλες Τράπεζες. (Reality check on Basel II July 2004, The Banker). Αναφορικά με το κόστος συμμόρφωσης μπορούμε να αναγνωρίσουμε ενδεικτικά τα εξής δομικά στοιχεία κόστους .Ανάγκες σε εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό υπεύθυνο για την δημιουργία και εφαρμογή διαδικασιών σχεδιασμού, τεκμηρίωσης, διαχείρισης και συντήρησης εφαρμογών και προγραμμάτων. Τεχνολογική υποδομή (συστήματα HW, SW, DB, OS, networks) για τη συλλογή και διαχείριση των στοιχείων που απαιτούνται τόσο για τη μέτρηση και αξιολόγηση των κινδύνων όσο και για τον εσωτερικό και εξωτερικό έλεγχο (reporting & monitoring). Πλαίσιο ελέγχου της ποιοτικής και ποσοτικής επάρκειας της αποτελεσματικότητας και ασφάλειας των συστημάτων πληροφοριών (χαρακτηριστικό παράδειγμα, η μνεία για επιπτώσεις από φυσικές καταστροφές όπου και επιβάλλεται η Τράπεζα να εξασφαλίσει την ανάκτηση των εφαρμογών με χρήση μέσων εκτός του μηχανογραφικού της κέντρου). Σύσταση επιτροπής Ελέγχου (Audit Committee) τα μέλη της οποίας είναι αρμόδια για την αξιολόγηση της επάρκειας των συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου.

Παρ' όλο το υψηλό κόστος συμμόρφωσης, οι Τράπεζες θα πρέπει να αντιμετωπίσουν το νέο κανονιστικό πλαίσιο σαν μια επιχειρηματική ευκαιρία καθώς: Υψηλότερες κεφαλαιακές απαιτήσεις θα αντιμετωπίσουν οι Τράπεζες που ακολουθούν την τυποποιημένη μέθοδο μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου, σε σχέση με αυτές που θα υιοθετήσουν την θεμελιώδη και πολύ περισσότερο την προηγμένη μέθοδο. Οι Τράπεζες για τις οποίες θα θεωρηθεί ότι έχουν χαμηλής ποιότητας χαρτοφυλάκιο και ανεπαρκές σύστημα διαχείρισης κινδύνων θα αντιμετωπίσουν υψηλότερα περιθώρια επιτοκίου στον διατραπεζικό δανεισμό και στο εκδιδόμενο χρέος.

Η Ανάγκη

Το νέο κανονιστικό πλαίσιο της Βασιλείας, γνωστό ως Basel II, αποτελεί ένα νέο πρότυπο μέτρησης των κινδύνων που αναλαμβάνουν και διαχειρίζονται οι Τράπεζες, καθώς επίσης και δέσμευσης κεφαλαίων για την κάλυψη των κινδύνων στους οποίους είναι εκτεθειμένες. Το πλαίσιο της Βασιλείας II αποτελεί βελτίωση του υφιστάμενου πλαισίου της Βασιλείας I (1988) εισάγοντας εξελιγμένες και ευέλικτες μεθόδους μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου, μεθόδους για την αποτελεσματική μείωση του πιστωτικού κινδύνου, μεθόδους μέτρησης του λειτουργικού κινδύνου, καθώς και αρχές δημοσιοποίησης στοιχείων και πληροφοριών προς τις εποπτικές αρχές και τους μετόχους. Η ανάγκη βελτίωσης και ολοκλήρωσης του Συμφώνου της Βασιλείας I, προέκυψε τόσο λόγω των αλλαγών στο διεθνές χρηματοοικονομικό σύστημα (διασυνοριακή διακίνηση κεφαλαίων, αυξημένος συνολικός κίνδυνος συστήματος, το ενδεχόμενο οικονομικού arbitrage) όσο και αλλαγών στη φύση και το μέγεθος των κινδύνων που αναλαμβάνει η κάθε Τράπεζα."Ο πρωταρχικός στόχος του Επιτροπής της Βασιλείας ήταν η ανάπτυξη ενός πλαισίου για την περαιτέρω ενδυνάμωση της σταθερότητας και

αξιοπιστίας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος εξασφαλίζοντας παράλληλα ότι η αρχή κεφαλαιακής επάρκειας δεν θα αποτελέσει πηγή ανταγωνιστικής ανισότητας μεταξύ Τραπεζών με διεθνή παρουσία. Η Επιτροπή πιστεύει ότι το αναθεωρημένο πλαίσιο θα οδηγήσει στην υιοθέτηση αποτελεσματικότερων πρακτικών διαχείρισης κινδύνων απο τον Τραπεζικό τομέα, κάτι και το οποίο αποτελεί και το πραγματικό όφελος".

Η μάχη κατά της Βασιλείας II

Για τους τραπεζίτες του κόσμου, ήταν το ισοδύναμο των επτά χρόνια καταναγκαστικά έργα: από το 1999 οι τράπεζες έχουν cajoled, σε κάποιο κόστος για τους εαυτούς τους, προς ένα νέο ρυθμιστικό καθεστώς που θα επηρεάσει όλα τα σημαντικά-μαξιλάρι του κεφαλαίου που κατέχουν να αποφευχθεί μια τρέχει στις καταθέσεις. Έτσι, όταν ο Klaus-Peter Müller, ο επικεφαλής του Συνδέσμου Γερμανικών Τραπεζών, η οποία έχει εκδοθεί προειδοποίηση πριν από δύο μήνες ότι η Βασιλεία II, το νέο πλαίσιο, όπως είναι γνωστό, ενδέχεται να αποτύχουν, υπήρχε ένα σημείωμα της απελπισίας στη φωνή του. Έκτοτε τα πράγματα έχουν φτάσει, αν οτιδήποτε, ακόμη χειρότερα. Μετά από λίγο ο κ. Müller η ζοφερή προειδοποίηση ήρθε μια ακρόαση της Γερουσίας στην Ουάσινγκτον, στα τέλη Σεπτεμβρίου. Η διαδοχή των αμερικανικών τραπεζικών ρυθμιστικών κάθε προειδοποιούνται οι εξελιγμένες μεθόδους εναντίον της Βασιλείας II, εάν δεν θα μπορούσε επίσης να διαφυλάξει ένα cruder μέτρο της δανειοδότησης των τραπεζών της έκθεσης, ο δείκτης μόχλευσης. Εισήχθη στην Αμερική το 1991, στον απόηχο της κρίσης των δανείων κατοικιών, το δείκτη μόχλευσης εξασφαλίζει ότι ένα

βασικό κεφάλαιο της τράπεζας ανέρχεται τουλάχιστον στο 3% του ισολογισμού του, όποια και αν είναι η ποιότητα των δανείων της και τα συστήματα διαχείρισης κινδύνων. Ο δείκτης μόχλευσης, θα μπορούσαν τώρα να εξαχθούν σε άλλες δικαιοδοσίες. Sheila Bair, πρόεδρος της Αμερικής, της Ομοσπονδιακής Κατάθεση Insurance Corporation, το έβαλε στην ημερήσια διάταξη κατά την πρόσφατη συνεδρίαση της Επιτροπής της Βασιλείας, η ομάδα των πλούσιων χωρών τα οποία επινόησαν οι ρυθμιστικές αρχές των κανόνων της Βασιλείας, να ζητά αυτό που αποκαλείται euphemistically μια "ειλικρινή ανταλλαγή απόψεων". Για τον κ. Müller και τους συναγωνιστές γερμανική τραπεζίτες, που έχουν ξοδέψει περιουσίες για την αναβάθμιση στο νέο τους κανόνες της Βασιλείας, αναφέροντας μοχλός αναλογία είναι σαν να ζητούν τη γάτα ξ «εννέα ουρές. Οι Γερμανοί δεν είναι οι μόνοι. Τράπεζα ρυθμιστικές σχεδόν σε κάθε χώρα, εργαζόμαστε για το πλαίσιο της Βασιλείας II. Έχουν επινοηθεί ένα σύστημα για τις τράπεζες σε περίπου 100 χώρες να διατηρούν τα επίπεδα των κεφαλαίων που να αντικατοπτρίζουν την πραγματική κίνδυνοι αναλαμβάνονται από την τράπεζα όσον αφορά την πιστοληπτική ικανότητα των δανειοληπτών, η έκθεση σε παράγωγα προϊόντα και η αστάθεια των κινητών αξιών. Στο υψηλότερο επίπεδο, των τραπεζών γηγενών κινδύνου υπολογισμοί είναι αξιόπιστος για να ορίσετε το πρότυπο. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει προχωρήσει όσο το να περάσει τη οδηγία για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις που δεσμεύει τις τράπεζες στα κράτη μέλη από το νόμο να ξεκινήσετε τη συμμόρφωση με τη δική της εκδοχή της Βασιλείας II, τα στάδια, από τον Ιανουάριο του επόμενου έτους. Άλλους χώρους, όπως το Χονγκ Κονγκ, έχουν γράψει σχετικών κανόνων που θα αρχίσει η εφαρμογή από το επόμενο έτος. Αντιθέτως, τα τέσσερα κύρια αμερικανικών υπηρεσιών τις οποίες εποπτεύουν τις τράπεζες που τοποθετούνται τελικά μια "προειδοποίηση προτεινόμενος κανόνας λήψης" στις 25 Σεπτεμβρίου. Η

ανακοίνωση, την οποία πυροδότησε congressional ακροάσεις, λέει ότι η Βασιλεία II, αν και όταν η αμερικανική εκδοχή βλέπει ποτέ το φως της ημέρας, θα εφαρμοστεί μόνο για τις τράπεζες που δραστηριοποιούνται διεθνώς-περίπου 26 σήμερα. Όλες οι άλλες τράπεζες θα πρέπει να ρυθμίζεται από 1Α Βασιλείας, η οποία περιέχει μερικά στοιχεία της Βασιλείας II, αλλά διατηρεί το δείκτη μόχλευσης. Ακόμη και οι 26 τράπεζες readying για τη Βασιλεία II θα αναγκαστούν να επιμείνουν με το δείκτη μόχλευσης ως μέτρο ασφαλείας. Φυσικά, οι μεγάλες αμερικανικές τράπεζες είναι ενοχλημένος σε έχοντας τα φτερά τους σχηματίζεται με αυτόν τον τρόπο. Μεγάλες ευρωπαϊκές τράπεζες είναι ερεθισμένο. Πρώτον, διότι οποιαδήποτε αμερικανική θυγατρική τους, θα υπόκεινται στο ίδιο καθεστώς. Δεύτερον, γιατί έχουν επενδύσει εκατομμύρια σε ένα σύστημα βασισμένο στον κίνδυνο που έμελλε να εφαρμόζεται και να εναρμονιστεί σε όλο τον κόσμο-οι Αμερικανοί δεν θα εισάγουν τους εκδοχή της Βασιλείας II έως το 2009 το νωρίτερο. Μικρότερες ευρωπαϊκές τράπεζες είναι ενοχλημένος επειδή οι αμερικανοί δεν έχουν ισοδύναμα να δαπανά χρόνο και χρήμα, την τήρηση της Βασιλείας II σε όλα. Αμερικανικές τράπεζες με θυγατρικές σε δικαιοδοσίες εφαρμογής της Βασιλείας II θα πρέπει να αρχίσει να συμμορφώνονται εκεί-το οποίο καθιστά τη συμφιλίωση με τους αριθμούς για να τους δοθεί αμερικανικές εποπτικές αρχές αρκετά δύσκολο. Επίσης αμερικανικές εποπτικές αρχές luddite, αν και μπορούν να είναι, έχουν υποσχεθεί να βοηθήσουν τους ξένους ομολόγους τους από τον έλεγχο της Βασιλείας II μοντέλα υπολογισμού του κινδύνου που χρησιμοποιούνται από ξένες τράπεζες, για το έδαφός τους. Δεδομένου ότι η Βασιλεία II θα εφαρμοστούν σε στάδια, ούτως ή άλλως-την πλήρη συμμόρφωση της ΕΕ δεν οφείλεται μέχρι το 2008 και τυχόν μειώσεις των κεφαλαίων που διακινούνται έχουν λόγο σε διάστημα τριών ετών-το αμερικανικό βραδυπορίας δεν είναι καταστροφική. Επιπλέον, το collywobbles των

αμερικανικών ρυθμιστικών έχουν κάποια βάση. Δοκιμές όσον αφορά τις πιθανές επιπτώσεις της Βασιλείας II, έχουν υποδείξει ότι ορισμένες τράπεζες, κυρίως αμερικανικά αυτά, θα μπορούσε να μειώσει δραστικά το κεφάλαιό τους κατά 31%. Θορυβηθεί από το γεγονός ότι οι ρυθμιστικές αρχές της Βασιλείας II, δεδομένου ότι είχε ως στόχο να μειώσει ορισμένες τράπεζες »των κεφαλαίων των μαξιλαριών μόνο οριακά και να αυξήσει τους άλλους. Αλλά θα πρέπει κονσόλα ίδιοι ότι έχουν ευελιξία στο πλαίσιο της Βασιλείας II για να επιβραβεύσει ή να τιμωρήσει τη διαχείριση κινδύνου απόδοσης, όπως και οι οργανισμοί διαβάθμισης. Αν αισθάνονται οι τράπεζες πάνε να αφήνει πάρα πολλά κεφάλαια, υπάρχει ακόμα άφθονο ότι μπορούν να κάνουμε γι 'αυτό χωρίς να καταφεύγουν οι blunderbusses του παρελθόντος.

www.news.kethimerini.gr, Του Δρος Ιωαννη Ακκιζιδη

www.noetron.gr/sap_bank_analyzer , SAP Bank Analyzer

1. Πώς θα επηρεάσει η Βασιλεία II τις σχέσεις των εταιρειών με τις τράπεζες.

1.1 «Βασιλεία II για Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις»

Η διατήρηση των επιτοκίων και του περιθωρίου επιτοκίου στην Ελλάδα σε επίπεδο υψηλότερο απ' ό,τι στη ζώνη του ευρώ έχει τροφοδοτήσει έναν έντονο πολλές φορές δημόσιο διάλογο πάνω στο θέμα αυτό, καθώς συνεπάγεται:

- υψηλότερο κόστος τραπεζικής διαμεσολάβησης σε σχέση με το μέσο όρο στη νομισματική ένωση,
- με πιθανές επιπτώσεις στις καταναλωτικές και επενδυτικές αποφάσεις των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων και κατ' επέκταση στην οικονομική ανάπτυξη, ενδεχομένως δε και στη διανομή του εισοδήματος. Στον δημόσιο διάλογο που βρίσκεται σε εξέλιξη έρχεται να προστεθεί και ο σοβαρός προβληματισμός που προκύπτει από τις επιπτώσεις της εφαρμογής του συμφώνου της Βασιλείας II τόσο στις ίδιες τις τράπεζες όσο και στους πελάτες τους και ιδιαίτερα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες και αποτελούν την συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων στην χώρα μας. Η συζήτηση για τις επιπτώσεις των αρχών της Βασιλείας II συμπίπτει χρονικά με δύο πολύ σημαντικές εξελίξεις στη χώρα μας. Η πρώτη θετική εξέλιξη αφορά τη σημαντική στροφή που κάνει τα τελευταία χρόνια το εγχώριο τραπεζικό σύστημα προς τις ΜΜΕ, οι οποίες αποτελούν μια αγορά 850.000 πελατών. Η δεύτερη θετική εξέλιξη αφορά την προσπάθεια που καταβάλει η Πολιτεία μέσω του ΤΕΜΠΕ, του επενδυτικού νόμου και της αξιοποίησης των πόρων του Κ.Π.Σ. για την περαιτέρω ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Το Ε.Β.Ε.Α. αναγνωρίζει ότι:

- το εγχώριο τραπεζικό σύστημα χορηγεί πλέον περισσότερα από 6.000 νέα δάνεια τον μήνα σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

- το 60% των νέων εκταμιεύσεων δανείων προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις δίδεται πλέον μόνο με τις προσωπικές εγγυήσεις των επιχειρηματιών.

- ένας σημαντικός αριθμός των νέων δανείων δίδονται σε 2 με 3 ημέρες από την ημέρα αίτησης του πελάτη.

Το E.B.E.A. πιστεύει ότι το εγχώριο τραπεζικό σύστημα οφείλει να βελτιώσει ακόμα περισσότερο τις παρεχόμενες υπηρεσίες προς τη μεγάλη αγορά των 850.000 μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Συγκεκριμένα:

- οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις έχουν ανάγκη από πρόσβαση σε ολοκληρωμένες υπηρεσίες πληρωμών, εισαγωγών και εξαγωγών, διαχείρισης του ταμείου της επιχείρησης, ασφάλισης, leasing, factoring κ.λπ. Είναι ανάγκη, λοιπόν, αυτές οι υπηρεσίες να «πακετοποιηθούν» και να δημιουργηθούν σχήματα επιβράβευσης της αφοσίωσης των πελατών.

- Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις χρειάζονται πρόσθετες υπηρεσίες για την παροχή συμβουλών σχετικά με τις λειτουργίες και την ανάπτυξη τους. Οι δε τράπεζες οφείλουν να υπερβούν τον παραδοσιακό ρόλο τους και να επιχειρήσουν να καλύψουν αυτό το κενό, με αμοιβαίο όφελος τόσο των ίδιων όσο και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις έχουν ανάγκη για αυξανόμενη χρήση της τεχνολογίας στις σχέσεις τους με τις τράπεζες προκειμένου να μειώσουν το λειτουργικό τους κόστος και να εκτελούν όλες τις συναλλαγές τους από τον χώρο εργασίας τους. Όλες αυτές οι θετικές προσπάθειες συμπίπτουν με την προετοιμασία του τραπεζικού συστήματος για την προσαρμογή των λειτουργιών του σύμφωνα με τις αρχές της Βασιλείας II. Η εφαρμογή των αρχών που προτείνονται θα γίνει περί τα τέλη του 2007, ενώ προβλέπονται διάφορα στάδια υλοποίησης από πλευράς των τραπεζών.

Το ερώτημα, όμως, που κυριαρχεί είναι αν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις ωφελούνται ή ζημιώνονται από την εφαρμογή των αρχών της Βασιλείας II. Η απάντηση είναι ότι η εφαρμογή των αρχών της Βασιλείας II αποτελεί μια σημαντική ευκαιρία για να ωφεληθούν οι ΜΜΕ.

Και εξηγώ γιατί:

Γιατί έχει αποφασισθεί ότι οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις μπορούν να κατηγοριοποιηθούν στην κατηγορία δανείων λιανικής και όχι επιχειρηματικής Τραπεζικής. Η ουσία του πλεονεκτήματος είναι ότι η αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου θα κρίνεται βάσει της συνολικής εικόνας του κλάδου μικρών επιχειρήσεων αποφεύγοντας τη «σε βάθος ανάκριση» καθεμίας περίπτωσης, όπως συνέβαινε στο παρελθόν. Επιπλέον, τα δάνεια λιανικής τραπεζικής έχουν μικρότερους συντελεστές επιβάρυνσης σε ό,τι αφορά την απαιτούμενη κεφαλαιακή επάρκεια, κάτι το οποίο σημαίνει ότι ανάμεσα σε δύο επιχειρηματικά δάνεια ιδίου πιστωτικού ρίσκου εκείνο που θα καταταγεί στην κατηγορία λιανικής τραπεζικής θα δημιουργεί μικρότερες απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας. Συνεπάγεται, λοιπόν, ότι οι τράπεζες έχουν ακόμα περισσότερους λόγους για να επιτείνουν την στρατηγική τους στη χρηματοδότηση των μικρών επιχειρήσεων με ευνοϊκότερους όρους, με ταχύτερες διαδικασίες, με καλύτερα προϊόντα και με στόχο και σκοπό να αυξήσουν το μερίδιό τους στην μεγάλη αγορά των 850.000 μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην χώρα μας. Επιπλέον το πρακτικό αποτέλεσμα του συνδυασμού της αξιολόγησης πιστωτικού κινδύνου με στατιστικές μεθόδους, αλλά και της σύνδεσης τους με την τιμολόγηση των δανείων θα είναι πολύ θετικό για τη μικρή επιχείρηση. Στο παρελθόν τα μικρά επιτόκια αφορούσαν τις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις. Στο άμεσο μέλλον αυτό θα διαφοροποιηθεί, μιας και το χαμηλό επιτόκιο θα είναι συνάρτηση της καλής εικόνας της επιχείρησης ανεξάρτητα από το μέγεθος της. Αν θέλουμε να ενισχύσουμε την ανάπτυξη θα πρέπει

να δημιουργήσουμε ένα θεσμικό πλαίσιο που να ευνοεί τόσο τις τράπεζες, όσο και τους τελικούς τους πελάτες. Οφείλουμε να αναγνωρίσουμε μια δίκαια και ορθολογική πρόσβαση σε θέματα δανειοδοτήσεων, όχι μόνο επειδή ο δανεισμός βοηθά τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις να αναπτυχθούν, αλλά κυρίως επειδή οι μικρές επιχειρήσεις βοηθούν την οικονομία να αναπτυχθεί. Σε αρκετές επίσης χώρες του κόσμου παρατηρήθηκαν κατά την εικοσαετία αυτή σοβαρά προβλήματα αδυναμίας αποπληρωμής δανείων, πρόκλησης ζημιών λόγω δόλου και ανεπάρκειας των ηλεκτρονικών συστημάτων κλπ. Σε αυτές τις περιπτώσεις δεν ήταν λίγες οι φορές όπου οι εθνικές κυβερνήσεις χρειάστηκε να επέμβουν δυναμικά στο τραπεζικό σύστημα, προκειμένου να διασώσουν τους υπό πτώχευση οργανισμούς, αναλαμβάνοντας τεράστια κόστη. Η άμεση αντιμετώπιση τέτοιων αρρυθμιών έως και κρίσεων του χρηματοπιστωτικού συστήματος διεθνώς απαιτούσε την αύξηση των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών αφενός και αφετέρου την ανάπτυξη και καθιέρωση συστημάτων μέτρησης των κινδύνων που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες. Έτσι παρατηρούμε ότι η πρακτική της Διαχείρισης Κινδύνων στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εξελίχθηκε ταχύτητα από το τέλος της δεκαετίας του 1970 ως σήμερα. Ο σημαντικότερος παράγοντας για την Διαχείριση Κινδύνων που τέθηκε από τις Εποπτικές Αρχές είναι η Κεφαλαιακή Επάρκεια, που στοχεύει να θέσει ελάχιστο επίπεδο ιδίων κεφαλαίων που πρέπει να έχει κάθε πιστωτικό ίδρυμα σε σχέση με τον αναλαμβανόμενο πιστωτικό κίνδυνο. Για τη μέτρηση της συσχέτισης μεταξύ των δύο παραγόντων, δηλαδή του ύψους των ιδίων κεφαλαίων και του αναλαμβανόμενου πιστωτικού κινδύνου, που απορρέει από τη διαχείριση του δανειακού χαρτοφυλακίου των τραπεζών, καθιερώθηκε από τις εποπτικές αρχές ο συντελεστής φερεγγυότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων. Ο Συντελεστής Φερεγγυότητας ορίζεται ως ο λόγος των Ιδίων Κεφαλαίων του

Πιστωτικού Ιδρύματος προς τα στοιχεία του Ενεργητικού και τα εκτός ισολογισμού στοιχεία σταθμισμένα με τον κίνδυνο τους. Η ελάχιστη τιμή του Συντελεστή καθιερώθηκε στο 8% και είναι σχεδιασμένος να καλύπτει τον κίνδυνο μη εκπλήρωσης της υποχρέωσης του αντισυμβαλλόμενου σε όλες τις μορφές. Η Συνθήκη της Βασιλείας II επέβαλλε ένα ελάχιστο ενιαίο δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας, 8%, και εναρμόνισε για πρώτη φορά το διεθνές εποπτικό σύστημα. Ο υπολογισμός του προκύπτει με τον ίδιο τρόπο όπως και ο συντελεστής φερεγγυότητας μόνο που σε αυτή την αναθεώρηση προστέθηκαν στο Σταθμισμένο Ενεργητικό στοιχεία από το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών, ώστε να αντιπροσωπεύεται και ο κίνδυνος αγοράς επιπλέον του Πιστωτικού Κινδύνου. Τα στοιχεία αυτά σταθμίζονται ανάλογα με τον κίνδυνο που προέρχεται από τη μεταβολή τιμών συναλλάγματος, μετοχών, επιτοκίων και άλλων παραμέτρων της αγοράς. Τον Απρίλιο 2003 δημοσιοποιήθηκε το δεύτερο συμβουλευτικό κείμενο (Consultative Document) από την Επιτροπή της Βασιλείας. Σε αυτό υπάρχουν 3 άξονες ή Πυλώνες (pillars) μέτρων. Ειδικότερα :Ο Πρώτος Πυλώνας ασχολείται με θέματα υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων, ο Δεύτερος Πυλώνας με θέματα επίβλεψης και ελέγχου των συστημάτων διαχείρισης κινδύνων, και κατ' επέκταση της κεφαλαιακής επάρκειας και ο Τρίτος Πυλώνας με θέματα δημοσιοποίησης (disclosure) διαφόρων διαδικασιών όπως π.χ. των μεθόδων εκτίμησης κινδύνων, με τρόπον ώστε οι επενδυτές να έχουν καλύτερη και πιο έγκυρη πληροφόρηση γεγονός που αναμένεται να έχει σαν αποτέλεσμα με τη σειρά του την αύξηση της εσωτερικής πειθαρχίας των διοικητικών στελεχών των τραπεζών.

www.acci.gr/anaptixi/0407/ap12.pdf

Χαιρετισμός του Προέδρου του Ε.Β.Ε.Α. Κων/νου Μίχαλου σε εκδήλωση της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών & της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων Ελλάδος.

1.2 Οι επιπτώσεις για τη χρηματοδότηση και τη λειτουργία των ΜΜΕ.

Οι ΜΜΕ αντιμετωπίζουν ήδη στο σύγχρονο κόσμο των επιχειρήσεων ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο τεχνολογικό περιβάλλον, με την αύξηση (έμμεση ή και άμεση) του εργατικού κόστους, τη μείωση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων τους καθώς και των περιθωρίων κερδοφορίας, την αντιμετώπιση προβλημάτων ρευστότητας. Παράλληλα σε αυτό το περιβάλλον είναι αναμενόμενο να αντιμετωπίσουν αρκετές δυσκολίες στην προσαρμογή τους με βάση την νέα πρακτική των Τραπεζών για την αξιολόγησή τους. Οι ΜΜΕ επομένως πρέπει να έχουν την ικανότητα, αλλά και την ταχύτητα να ανταποκριθούν στα αιτήματα των Τραπεζών για την παροχή οικονομικής πληροφόρησης, έγκαιρα και αποτελεσματικά, δεδομένου ότι βαθμολογούνται όχι μόνο για την ακρίβεια αλλά και για την ταχύτητα παροχής των οικονομικών στοιχείων που ζητούνται. Πρέπει επομένως να διαθέτουν την εσωτερική δομή και οργάνωση, ώστε να αναζητούν, να εντοπίζουν, να επεξεργάζονται οικονομικά δεδομένα και λογιστικά γεγονότα και τελικά να συνθέτουν οικονομικές αναφορές προς τις Τράπεζες που τις ζητούν. Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι οι Τράπεζες δεν θα περιορίζονται πλέον στην αναζήτηση πληροφοριών μόνο κατά το αρχικό στάδιο αξιολόγησης τους αιτήματος για δανεισμό από τις ΜΜΕ, αλλά θα ζητούν και επικαιροποίηση όλης της διαθέσιμης οικονομικής πληροφόρησης περιοδικά (τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο) αλλά και γενικότερα όποτε το κρίνουν σκόπιμο. Οι ΜΜΕ που θα διαθέτουν υψηλού επιπέδου εσωτερική οργάνωση και υποδομές θα μπορέσουν να ανταποκριθούν με ταχύτητα και ακρίβεια στα αιτήματα των Τραπεζών, αφενός εξοικονομώντας οικονομικούς πόρους (μικρότερος αριθμός και λιγότερες

ώρες απασχολούμενου προσωπικού σε χειρονακτική εργασία σύνθετων υπολογισμών, κλπ.) και αφετέρου επιτυγχάνοντας καλύτερη αξιολόγηση από τις Τράπεζες με αποτέλεσμα μικρότερο κόστος κτήσης δανειακών κεφαλαίων.

**Αξιολόγηση και Τιμολόγηση Πιστώσεων
με βάση τον Πιστωτικό Κίνδυνο**

Χαμηλή Βαθμολογία	Υψηλότερος κίνδυνος	Υψηλότερο κόστος δανεισμού
Υψηλή Βαθμολογία	Χαμηλότερος κίνδυνος	Χαμηλότερο κόστος δανεισμού

Η προμήθεια και εγκατάσταση ολοκληρωμένων, εξειδικευμένων μηχανογραφικών προγραμμάτων (πακέτων οικονομικής και λογιστικής διαχείρισης) καθώς και η συνεργασία με εξειδικευμένα χρηματοοικονομικά στελέχη θα αποτελέσει, κατά τη γνώμη μας, το κύριο, συγκριτικό πλεονέκτημα για τις ΜΜΕ που θα επιτύχουν να διαχειριστούν προς όφελός τους τις σχέσεις τους με τις Τράπεζες στο νέο χρηματοπιστωτικό περιβάλλον. Θα πρέπει να επισημάνουμε εξάλλου ότι εκτός από την απαραίτητη τεχνολογική και πληροφορική υποδομή που θα πρέπει να εξασφαλίσουν οι ΜΜΕ, το βασικότερο στοιχείο για να ανταποκριθούν στη νέα πραγματικότητα είναι η αλλαγή νοοτροπίας σε ένα βασικό ζήτημα. Μέχρι σήμερα οι οικονομικές καταστάσεις χρησιμοποιούνταν κατά κύριο λόγο σαν εργαλείο φορολογικής διαχείρισης έναντι των υποχρεώσεων των ΜΜΕ. Με βάση τη νέα πραγματικότητα θα πρέπει να γίνει κατανοητό ότι οι οικονομικές καταστάσεις αποτελούν εργαλεία ενεργούς και δυναμικής επιχειρησιακής

στρατηγικής για την αξιολόγηση των επιχειρήσεων από τις Τράπεζες, ώστε να επιτυγχάνουν πρόσβαση σε κεφάλαια χαμηλότερου κόστους για τη λειτουργία τους και την υλοποίηση των επενδυτικών τους σχεδίων. Συμπερασματικά, θα λέγαμε ότι στο νέο χρηματοοικονομικό περιβάλλον που διαμορφώνεται με την εφαρμογή της Συνθήκης της Βασιλείας II, τόσο οι Τράπεζες, όσο και οι ΜΜΕ καλούνται να ανταποκριθούν άμεσα και με αποτελεσματικότητα, εάν επιθυμούν οι πρώτες να διατηρήσουν και να διευρύνουν την πελατεία τους και οι ΜΜΕ να ωφεληθούν εξασφαλίζοντας χαμηλότερο κόστος απόκτησης δανειακών κεφαλαίων. Ο τεχνολογικός εκσυγχρονισμός με την υιοθέτηση σύγχρονων, εξειδικευμένων προϊόντων πληροφορικής και η αναβάθμιση των εσωτερικών διαδικασιών των ΜΜΕ, θα αποτελέσουν τα βασικά συγκριτικά πλεονεκτήματα για την αποτελεσματική και αποδοτική διαχείριση των σχέσεων τους με τις Τράπεζες. Η επιμόρφωση των στελεχών των επιχειρήσεων και η εξοικείωση τους με τις νέες απαιτήσεις αξιολόγησης και τη χρήση καινοτόμων τεχνολογικών προγραμμάτων παροχής επιχειρησιακής πληροφόρησης, καθώς και η ανάπτυξη και βέλτιστη εφαρμογή χρηματοοικονομικών εργαλείων από τις επιχειρήσεις, θα πρέπει επίσης να αποτελούν άμεσες προτεραιότητες των επιχειρήσεων στη νέα πραγματικότητα που διαμορφώνεται στο χρηματοπιστωτικό σύστημα στη χώρα μας αλλά και διεθνώς.

Οι τράπεζες αποτελούν τη σημαντικότερη πηγή χρηματοδότησης για τις ΜΜΕ σε Πανευρωπαϊκό, αλλά και Παγκόσμιο επίπεδο. Δεδομένου ότι η δανειοδοτική δραστηριότητα των τραπεζών βρίσκεται σήμερα σε ένα στάδιο σημαντικού μετασχηματισμού, εξαιτίας της εφαρμογής των κανόνων της Βασιλείας II, οι ΜΜΕ αντιμετωπίζουν μεταβολές στον τρόπο με τον οποίο οι τράπεζες συναλλάσσονται με αυτές ως πελάτες που ζητούν πίστωση.

www.specisoft.gr/news/docs/Arthro_MME_VASILIA%20II.pdf

ΤΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Οικονομολόγος, Πτυχιούχος Α.Σ.Ο.Ε.Ε. Μεταπτυχιακές Σπουδές σε
Corporate Finance

ΜΑΡΚΑΚΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

Οικονομολόγος, Πτυχιούχος Α.Β.Σ.Π.

MSc in Finance (Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠ. ΑΘΗΝΩΝ)

2.1 Η επίπτωση του Νέου Πλαισίου Υπολογισμού των Κεφαλαιακών Απαιτήσεων Τραπεζών (Βασιλεία II) στην αποτελεσματικότητα και τη σταθερότητα του Τραπεζικού Συστήματος.

Σε πρόσφατο συνέδριο του Monetary Stability Foundation ο Υποδιοικητής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας κ. Λουκάς Παπαδήμος ανέλυσε τη συμβολή της νομισματικής πολιτικής στη χρηματοοικονομική αποτελεσματικότητα και σταθερότητα μέσω της επίτευξης του στόχου της σταθερότητας των τιμών. Παράλληλα ανέδειξε την πολιτική εποπτείας του χρηματοπιστωτικού τομέα ως την αναγκαία συμπληρωματική πολιτική για την επίτευξη σταθερότητας, αναφέροντας χαρακτηριστικά ότι το εποπτικό πλαίσιο αποτελεί την πρώτη γραμμή άμυνας για τη σταθερότητα (first line of defense for stability). Αυτό ενσωματώνει τις απαιτήσεις για κεφαλαιακή επάρκεια, τις απαιτήσεις για δημοσιοποίηση πληροφοριών και την εφαρμογή κατάλληλων πολιτικών διαχείρισης κινδύνων. Το άρθρο αυτό εστιάζει στη σχέση του εποπτικού πλαισίου και της χρηματοοικονομικής αποτελεσματικότητας και σταθερότητας και ιδιαίτερα του νέου πλαισίου κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών, γνωστού ως Βασιλεία II. Οι παράγοντες που επηρεάζουν τη χρηματοοικονομική αποτελεσματικότητα και σταθερότητα είναι η δυνατότητα επιμερισμού του κινδύνου, η διάχυση των πληροφοριών, η εταιρική διακυβέρνηση, η διαχείριση κινδύνων, η δυνατότητα απορρόφησης ζημιών και ο κίνδυνος μετάδοσης κρίσεων. Θα εξετασθεί πώς η Βασιλεία II επηρεάζει τους παράγοντες αυτούς και επομένως αν συμβάλλει ή μη στην αποτελεσματικότητα και σταθερότητα του χρηματοοικονομικού συστήματος. Η Τράπεζα της Ελλάδος, ως εποπτική αρχή του τραπεζικού τομέα, έχει καθιερώσει κανόνες λειτουργίας των τραπεζών με γνώμονα την προστασία των καταθετών και τη διατήρηση

της σταθερότητας ολόκληρου του χρηματοοικονομικού συστήματος. Οι κανόνες καλύπτουν το σύνολο των κινδύνων που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες και έχουν στόχο να εξασφαλίσουν την ευρωστία τους ώστε σε περίπτωση κρίσης να έχουν τη δυνατότητα να απορροφήσουν μη αναμενόμενες ζημιές. Από τους σημαντικότερους κανόνες λειτουργίας είναι αυτοί που αφορούν τα ελάχιστα κεφάλαια με τα οποία επιτρέπεται να λειτουργεί μια τράπεζα. Τα κεφάλαια μιας τράπεζας μπορούν να υπολογισθούν με πολλούς τρόπους. Τα λογιστικά κεφάλαια της τράπεζας υπολογίζονται με βάση τους λογιστικούς κανόνες, ενώ τα οικονομικά κεφάλαια με βάση τις μη αναμενόμενες ζημιές από τις δραστηριότητες της τράπεζας. Τα εποπτικά κεφάλαια υπολογίζονται με βάση τους ρυθμιστικούς κανόνες που έχουν θεσπίσει οι εποπτικές αρχές. Η Βασιλεία II τροποποιεί τη μεθοδολογία υπολογισμού των ελαχίστων κεφαλαίων που πρέπει να λειτουργεί μια τράπεζα. Το σημαντικότερο πρόβλημα είναι η μη αποτελεσματική διαφοροποίηση του πιστωτικού κινδύνου. Το νέο πλαίσιο εισάγει ριζικές μεταβολές στον τομέα αυτό και χρησιμοποιεί τη διαβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας ως κριτήριο διαφοροποίησης. Προβλέπει δύο εναλλακτικές προσεγγίσεις για την αποτελεσματική διάκριση της επικινδυνότητας. Με βάση την πρώτη προσέγγιση, η εκτίμηση της επικινδυνότητας εξαρτάται από τις εξωτερικές διαβαθμίσεις, δηλαδή αυτές που δημοσιοποιούν οι εξειδικευμένες εταιρείες αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας (π.χ. Moody's, S&P κ.λπ.). Χρηματοδότηση επιχείρησης με διαβάθμιση AA έχει μικρότερη κεφαλαιακή απαίτηση από τη χρηματοδότηση επιχείρησης με διαβάθμιση BBB. Επίσης αν η επιχείρηση έχει προσκομίσει καλύμματα ή έχει εγγυήσεις, αυτές, υπό προϋποθέσεις, λαμβάνονται υπόψη. Η προσέγγιση αποτελεί μια βελτίωση της υπάρχουσας κατάστασης αλλά αντιμετωπίζει δύο προβλήματα, την έλλειψη διαβαθμίσεων για μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων, κυρίως

μικρομεσαίων επιχειρήσεων, και το γεγονός ότι αυξάνει πολύ το ειδικό βάρος των εταιρειών αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας, οι οποίες δεν υπόκεινται σε πλαίσιο εποπτείας. Εναλλακτικά, οι τράπεζες μπορούν να αναπτύσσουν συστήματα εσωτερικής διαβάθμισης για κάθε πιστούχο του χαρτοφυλακίου τους. Σε αυτή την περίπτωση κάθε τράπεζα πρέπει να καθιερώσει ένα σύστημα ταξινόμησης των πιστούχων της σε βαθμίδες επικινδυνότητας. Πρέπει κατ' αρχήν να καθορισθούν οι βαθμίδες του συστήματος, τα κριτήρια ταξινόμησης, η μεθοδολογία της ταξινόμησης και στη συνέχεια για κάθε βαθμίδα πρέπει να υπολογισθεί η πιθανότητα οι πιστούχοι να αθετήσουν τις υποχρεώσεις τους (πιθανότητα αθέτησης υποχρεώσεων, PD), καθώς και η ζημιά που θα υποστεί η τράπεζα σε περίπτωση αθέτησης (ζημιά ως ποσοστό του ανοίγματος, LGD). Η πιθανότητα αθέτησης εξαρτάται από την πιστοληπτική ικανότητα του πιστούχου, ενώ η ζημιά ως ποσοστό του ανοίγματος εξαρτάται από τα καλύμματα ή τις εγγυήσεις που έχει λάβει η τράπεζα καθώς και από το ποσοστό της οφειλής που μπορεί να ανακτηθεί σε περίπτωση ρευστοποίησης των εξασφαλίσεων. Τα απαιτούμενα κεφάλαια υπολογίζονται με βάση τον συνδυασμό του ποσοστού αθέτησης και του ποσοστού ανάκτησης και είναι μεγαλύτερα όσο αυξάνεται η επικινδυνότητα των επενδύσεων. Εκτός από τον πιστωτικό κίνδυνο το νέο πλαίσιο απαιτεί ελάχιστα κεφάλαια και για το λειτουργικό κίνδυνο που αντιμετωπίζει μια τράπεζα. Ο λειτουργικός κίνδυνος ορίζεται ως ο κίνδυνος εμφάνισης ζημιών που οφείλονται σε μη αποτελεσματικές διαδικασίες, μη αποτελεσματικά συστήματα, τον ανθρώπινο παράγοντα καθώς και εξωτερικά γεγονότα. Τα γεγονότα που επιφέρουν λειτουργικό κίνδυνο μπορεί να είναι μεγάλου αριθμού αλλά μικρής επίδρασης ή μικρού αριθμού αλλά μεγάλης επίδρασης. Η έλλειψη ιστορικών στοιχείων καθώς και η φύση του λειτουργικού κινδύνου καθιστούν την ποσοτικοποίησή του ιδιαίτερα δύσκολη. Το νέο πλαίσιο παρέχει

εναλλακτικές προσεγγιστικές μεθόδους που στηρίζονται στον όγκο δραστηριοποίησης και στην επικινδυνότητα διαφόρων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της τράπεζας. Ο τρόπος υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων αναλύεται διεξοδικά στον Πυλώνα I του νέου πλαισίου. Επίσης σημαντική καινοτομία είναι η διαδικασία εποπτικής αξιολόγησης που περιγράφεται στον Πυλώνα II. Κάθε τράπεζα πρέπει να αναπτύξει σύστημα αναγνώρισης, παρακολούθησης και μέτρησης των κινδύνων που δεν καλύπτονται ικανοποιητικά στον Πυλώνα I (π.χ. κίνδυνος συγκέντρωσης) ή δεν καλύπτονται καθόλου στον Πυλώνα I (π.χ. ο κίνδυνος επιτοκίου του επενδυτικού χαρτοφυλακίου). Οι εποπτικές αρχές ελέγχουν τις εκτιμήσεις και ανάλογα με τα αποτελέσματα προβαίνουν σε διορθωτικές ενέργειες, μεταξύ των οποίων μπορεί να είναι και η αύξηση των απαιτούμενων κεφαλαίων. Τέλος, ο Πυλώνας III εστιάζεται στην πειθαρχία στις δυνάμεις της αγοράς, η οποία επιτυγχάνεται με τη δημοσιοποίηση στοιχείων για τα χαρακτηριστικά κινδύνου των τραπεζών. www.morax.gr

2.2 Χρηματοοικονομική Αποτελεσματικότητα και Σταθερότητα

Ως χρηματοοικονομική αποτελεσματικότητα νοείται ο επιμερισμός των διαθέσιμων πόρων του χρηματοοικονομικού συστήματος στις πιο αποτελεσματικές επενδυτικές ευκαιρίες με το μικρότερο δυνατό κόστος. Αυτό αφορά όλους τους παράγοντες του χρηματοοικονομικού συστήματος δηλαδή τις επιχειρήσεις διαμεσολάβησης (τράπεζες ή μη τραπεζικούς οργανισμούς που συγκεντρώνουν κεφάλαια), τις αγορές (χρηματαγορές και κεφαλαιαγορές) καθώς και τα συστήματα υποστήριξης της αγοράς (συστήματα εκκαθάρισης, διακανονισμού και πληρωμών). Οι κύριοι παράγοντες που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα ενός συστήματος είναι τρεις. Πρώτον, η αποτελεσματικότητα επιμερισμού του κινδύνου μεταξύ των συμμετεχόντων στο σύστημα ούτως ώστε ο καθένας να αναλαμβάνει το μέρος του κινδύνου που έχει τη δυνατότητα να διαχειριστεί. Ο επιμερισμός δεν είναι μόνο διαστρωματικός αλλά και διαχρονικός. Δεύτερον, η διάχυση των πληροφοριών ώστε αυτές να είναι διαθέσιμες και προσιτές σε όλους και οι αντιθέσεις μεταξύ των οφειλετών και των δανειστών να επιλύονται μέσω της αγοράς. Τρίτον, η ισχυρή εταιρική διακυβέρνηση η οποία θα επιλύει αποτελεσματικά τα προβλήματα εξουσιοδότησης (agency problem) που εμφανίζονται, συμβάλλοντας στην αποτελεσματικότερη κατανομή των διαθέσιμων πόρων. Αν οι εποπτικοί κανόνες είναι σχεδιασμένοι με τέτοιο τρόπο ώστε να ενισχύονται οι τρεις παραπάνω παράγοντες τότε αναμένεται ότι θα ενισχυθεί και η οικονομική αποτελεσματικότητα. Όσον αφορά τη χρηματοοικονομική σταθερότητα, αυτή νοείται ως η ικανότητα του χρηματοοικονομικού συστήματος να αντιστέκεται σε εξωτερικές ή

εσωτερικές διαταραχές και να αντιμετωπίζει οικονομικές ανισορροπίες που προκαλούνται, η δε δυνατότητα αυτή πρέπει να καλύπτει το παρόν αλλά και να επεκτείνεται στο μέλλον. Ορισμένες φορές η έννοια γίνεται καλύτερα κατανοητή αν ορισθεί η αντίθετη έννοια της «μη σταθερότητας». Η μη σταθερότητα είναι μια αλληλουχία γεγονότων που οδηγεί σε μια κρίση. Η κρίση μπορεί να πάρει διάφορες μορφές όπως η αύξηση της διακύμανσης στην αγορά, η αδυναμία έκδοσης ή ρευστοποίησης χρεογράφων καθώς και πτωχεύσεις τραπεζών. Αν το χρηματοοικονομικό σύστημα είναι εξοπλισμένο με τους κατάλληλους μηχανισμούς απορρόφησης των παραγόντων που οδηγούν σε κρίση, τότε μπορούμε να ισχυρισθούμε ότι το σύστημα διέπεται από χρηματοοικονομική σταθερότητα. Σε αυτή την περίπτωση απομακρύνεται ο κίνδυνος διαταραχών στη διαδικασία διαμεσολάβησης και αποτρέπεται η μη αποτελεσματική κατανομή των αποταμιεύσεων στις πιο αποδοτικές επενδυτικές ευκαιρίες. Με βάση την παραπάνω ανάλυση, οι παράγοντες που επηρεάζουν τη σταθερότητα είναι τρεις. Πρώτον, η αποτελεσματικότητα των συστημάτων διαχείρισης κινδύνων. Απαιτείται η καθιέρωση συστημάτων μέτρησης της έκθεσης του χρηματοοικονομικού συστήματος σε διάφορες μορφές κινδύνων, ο προσδιορισμός της οικονομικής ευρωστίας του μη χρηματοοικονομικού συστήματος (επιχειρήσεις, νοικοκυριά), καθώς και η σύνδεσή τους με μακροοικονομικές μεταβλητές. Είναι προφανές ότι η ανάλυση εστιάζεται στο σύνολο του χρηματοπιστωτικού τομέα (μακρο-προληπτική ανάλυση) σε αντίθεση με την ανάλυση που εξετάζει σε κάθε μονάδα χωριστά (μικρο-προληπτική ανάλυση). Δεύτερον, η δυνατότητα του τραπεζικού τομέα να απορροφά διαταραχές. Αυτό εξαρτάται από την αποδοτικότητα και κερδοφορία του συστήματος, την πολιτική προβλέψεων, την επάρκεια κεφαλαίων και τη ρευστότητα. Τρίτον, ο κίνδυνος μετάδοσης κρίσης όπου εξετάζονται οι πηγές μετάδοσης κρίσεων δηλαδή οι

διατραπεζικές σχέσεις και οι συσχετίσεις των χαρτοφυλακίων, καθώς και τα προληπτικά μέτρα που συμβάλλουν στην ελαχιστοποίηση της πιθανότητας μετάδοσης. Ενώ η χρηματοοικονομική σταθερότητα και η χρηματοοικονομική αποτελεσματικότητα είναι διαφορετικές έννοιες, από την ανάλυση των χαρακτηριστικών προκύπτει ότι είναι αλληλένδετες. Προφανώς, ένας υψηλός βαθμός αποτελεσματικότητας συμβάλλει στη σταθερότητα. Παράλληλα, η σταθερότητα είναι μια προϋπόθεση για μια ομαλή και αποδοτική λειτουργία του χρηματοοικονομικού συστήματος. Εντούτοις, ενώ η χρηματοοικονομική σταθερότητα και η αποδοτικότητα είναι σε γενικές γραμμές συμπληρωματικές, η εμπειρία έχει δείξει ότι υπάρχουν επίσης περιπτώσεις στις οποίες οι προσπάθειες να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα μπορούν να υπονομεύσουν τη χρηματοοικονομική σταθερότητα, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα. Το αντίστροφο μπορεί επίσης να ισχύει. Η προσαρμογή του τραπεζικού συστήματος συνεπάγεται ένα σημαντικό κόστος, ειδικότερα για τις τράπεζες εκείνες, οι οποίες θα επιλέξουν τις εξελιγμένες μεθόδους, τόσο σε συστήματα, διαδικασίες, ανάπτυξη προηγούμενων μοντέλων μέτρησης κινδύνου, όσο και σε εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό. Η Ο.Κ.Ε. πιστεύει ότι το τροποποιημένο πλαίσιο υπολογισμού κεφαλαιακών απαιτήσεων θα αποβεί προς όφελος όλων των Πιστωτικών Ιδρυμάτων, ανεξαρτήτως μεγέθους και κρίνει θετική την επιλογή του κοινοτικού νομοθέτου να υπαγάγει το σύνολο των Πιστωτικών Ιδρυμάτων στο νέο πλαίσιο, παρέχοντας παράλληλα εναλλακτικές επιλογές στο καθένα από αυτά ανάλογα με τη φύση και το μέγεθος των δραστηριοτήτων του. Με το νέο πλαίσιο παρέχονται στα μικρότερα Πιστωτικά Ιδρύματα κίνητρα για να υιοθετήσουν μελλοντικά υπόψη περιορισμένους πόρους που έχουν στη διάθεση τους τα ιδρύματα αυτά. Ειδικότερα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι αφενός η εφαρμογή της αρχής αναλογικότητας και αφετέρου η κατάργηση του κριτηρίου της διασποράς στο χαρτοφυλάκιο λιανικής

(granularity criterion) επιτρέπει σε περισσότερα Πιστωτικά Ιδρύματα και κυρίως σε όσα δεν διαθέτουν επαρκώς διαφοροποιημένο χαρτοφυλάκιο να χρησιμοποιήσουν τους ευνοϊκότερους συντελεστές κινδύνου που προβλέπονται για τα ανοίγματα έναντι καταναλωτών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Τέλος επισημαίνεται ότι αν η Οδηγία εφαρμοστεί με συνέπεια σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση, θεωρείται δύσκολο να επηρεάσει ουσιωδώς τη διάρθρωση του τραπεζικού κλάδου, δηλαδή δεν θα πυροδοτήσει περαιτέρω εταιρικές αναδιαρθρώσεις (εξαγορές και συγχώνευσης) στον τραπεζικό κλάδο. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατάρτισε μια οδηγία η οποία ευθυγραμμίζεται απόλυτα σχεδόν με το νέο πλαίσιο κεφαλαιακής Επάρκειας των τραπεζών της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των τραπεζικών αγορών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο.Κ.Ε. διαπιστώνει ότι το Σχέδιο Νομού δεν αποκλίνει επί το αυστηρότερο από τις διατάξεις των κοινοτικών Οδηγιών. Με τον τρόπο αυτό διαμορφώνονται ισοδύναμοι όροι ανταγωνισμού και δεν επιβαρύνονται τα ελληνικά Πιστωτικά Ιδρύματα και οι ελληνικές Εταιρίες Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (ΕΠΕΥ) από αυστηρότερες διατάξεις. Επιπλέον, επισημαίνεται ότι η προσέγγιση που ακολουθείσθε η νομοπαρασκευαστική επιτροπή, ενσωματώνοντας στο Σχέδιο Νομού μόνο τις βασικές αρχές των Οδηγιών, παρέχοντας παράλληλα εξουσιοδότηση προς τις αρμόδιες εποπτικές αρχές για τη ρύθμιση των τεχνικού χαρακτήρα διατάξεων, αποτελεί κατά τη γνώμη της Ο.Κ.Ε. ένα αποτελεσματικό τρόπο για να εξασφαλιστεί η απαραίτητη ευελιξία επί του θέματος. Το κυριότερο πρόβλημα που θα αντιμετωπίζουν τα τραπεζικά ιδρύματα στην Ευρώπη είναι οι διακριτικές ευχέρειες που παρέχονται στις εθνικές εποπτικές αρχές από την εφαρμογή του νέου πλαισίου κεφαλαιακής επάρκειας. Οι διακριτικές ευχέρειες που παρέχονται στις εθνικές εποπτικές αρχές συνεπάγονται μια

ανομοιομορφία στην εφαρμογή των κανονιστικών διατάξεων του εποπτικού πλαισίου μεταξύ των χωρών της Ε.Ε. Στην πράξη αυτό σημαίνει ότι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί με παρουσία σε δυο ή περισσότερες χώρες της Ε.Ε. αντιμετωπίζουν προβλήματα, αφού αναγκάζονται να εφαρμόσουν τη νέα Οδηγία με διαφορετικό τρόπο, ανάλογα με τη χώρα στην οποία δραστηριοποιούνται, γεγονός που επιφέρει επιπρόσθετη επιβάρυνση σε σχέση τόσο με τη διαχείριση κινδύνων, όσο και επιπρόσθετα έξοδα εφαρμογής. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι αν και η μείωση των σχετικών διακριτικών ευχερειών θα ήταν στο πλαίσιο της ενιαίας τραπεζικής αγοράς επιθυμητή, εν τούτοις δεν θα πρέπει να παραβλέπονται οι ιδιαιτερότητες κάθε κράτους- μέλους.

2.3 Η Επίδραση της Βασιλείας II

Στην ενότητα αυτή θα εξετασθεί η επίδραση της Βασιλείας II στους παράγοντες που επηρεάζουν τη χρηματοοικονομική αποτελεσματικότητα και σταθερότητα, όπως αναλύθηκαν προηγουμένως.

Επιμερισμός του Κινδύνου

Είναι προφανές ότι η ραγδαία αύξηση του μεγέθους και της πολυπλοκότητας της αγοράς πρόσθεσε νέες διαστάσεις στη διαδικασία της χρηματοοικονομικής αποτελεσματικότητας και σταθερότητας. Μια από τις σημαντικότερες καινοτομίες είναι η τιτλοποίηση απαιτήσεων και η χρήση πιστωτικών παραγώγων. Το νέο πλαίσιο εισάγει για πρώτη φορά ρυθμίσεις για τις τράπεζες που χρησιμοποιούν την τεχνική της τιτλοποίησης για τη μεταφορά του πιστωτικού κινδύνου εκτός των ισολογισμών τους και αναγνωρίζει τα πιστωτικά παράγωγα ως τεχνική μείωσης του κινδύνου. Αυτό αναμένεται να βοηθήσει σε ορθότερο επιμερισμό του κινδύνου μέσα στο τραπεζικό σύστημα. Η μεταφορά όμως του πιστωτικού κινδύνου έχει δημιουργήσει νέους φορείς κινδύνου που σε πολλές περιπτώσεις είναι έξω από το τραπεζικό σύστημα και πέρα από τα όρια εφαρμογής της Βασιλείας II. Οι εταιρείες επενδύσεων υψηλής μόχλευσης (hedge funds) είναι ένα τέτοιο παράδειγμα, οι οποίες έχουν σημαντικές τοποθετήσεις σε πιστωτικά παράγωγα χωρίς να υπόκεινται σε ρυθμιστικούς κανόνες. Ο επιμερισμός του κινδύνου για τους τομείς που βρίσκονται εκτός εποπτικού πλαισίου, και συνεπώς εκτός Βασιλείας II, παραμένει ένα σημείο που είναι δυνατό να αποτελέσει πηγή κινδύνων με αρνητικές επιπτώσεις στην αποτελεσματικότητα και σταθερότητα του συστήματος.

Διάχυση Πληροφοριών

Η Βασιλεία II δίνει μεγάλη έμφαση στη διαφάνεια και τη διάχυση των πληροφοριών, αφού αφιερώνει ολόκληρο τον τρίτο πυλώνα στην πειθαρχία της αγοράς. Η έννοια της πειθαρχίας στην αγορά δεν είναι καινούργια και μπορεί να αναχθεί στο αόρατο χέρι (invisible hand) του Άνταμ Σμιθ. Στη σύγχρονη χρηματοοικονομική θεωρία παίρνει πιο συγκεκριμένη μορφή και νοείται ως το σύνολο των μέτρων που μπορούν να υιοθετήσουν ομαδικά οι παράγοντες της αγοράς για να «τιμωρήσουν» μια τράπεζα σε περίπτωση υπερβολικής ανάληψης κινδύνων. Η «τιμωρία» μπορεί να εκδηλωθεί ως αποτέλεσμα τιμής (price effect), όπου οι επενδυτές απαιτούν μεγαλύτερη απόδοση για τα ομόλογα της τράπεζας, ως αποτέλεσμα ποσότητας (quantity effect), όπου οι καταθέτες αποσύρουν τα κεφάλαιά τους από την τράπεζα ή ως αποτέλεσμα αξίας (valuation effect), όπου οι παράγοντες της αγοράς οδηγούν σε μείωση την αξία της μετοχής. Για την επιβολή πειθαρχίας οι παράγοντες της αγοράς πρέπει να έχουν τα κατάλληλα κίνητρα, και το ισχυρότερο κίνητρο είναι η πιθανότητα να υποστούν ζημιά και να απωλέσουν κάποια από τα κεφάλαιά τους. Σε αυτή την περίπτωση, για να επιβάλλουν πειθαρχία πρέπει να έχουν τις απαραίτητες πληροφορίες για να αξιολογήσουν μια τράπεζα, την ικανότητα να ερμηνεύσουν κατάλληλα τις πληροφορίες καθώς και την ικανότητα να επηρεάσουν τις αποφάσεις των τραπεζών. Η Βασιλεία II εστιάζεται κυρίως στο πρώτο και αγνοεί τα άλλα δύο. Θεωρεί την πληροφορία ως ομοιογενές αγαθό όπου το περισσότερο είναι πάντα καλύτερο από το λιγότερο και επιβάλλει στις τράπεζες και τις εποπτικές αρχές την υποχρέωση δημοσιοποίησης πολλών πληροφοριών. Όμως η πειθαρχία της αγοράς εξαρτάται και από την ικανότητα της αγοράς να αξιολογεί την οικονομική θέση των

τραπεζών καθώς και την ικανότητά της να επιβάλει διορθωτικές ενέργειες που αντανακλούν αυτές τις αξιολογήσεις. Το νέο πλαίσιο αγνοεί τις δύο αυτές παραμέτρους.

Εταιρική Διακυβέρνηση

Ως εταιρική διακυβέρνηση νοείται το σύνολο των συστημάτων και διαδικασιών που έχουν θεσμοθετηθεί για την επίλυση αντιθέσεων εντός των τραπεζών. Η Επιτροπή της Βασιλείας έχει δημοσιοποιήσει οκτώ αρχές που οριοθετούν την έννοια της ισχυρής εταιρικής διακυβέρνησης στις τράπεζες. Το νέο πλαίσιο της Βασιλείας II δίνει μεγάλη βαρύτητα στις αρχές αυτές και απαιτεί από τις τράπεζες, ιδίως αυτές που θα εφαρμόσουν τις εξελιγμένες μεθόδους μέτρησης και διαχείρισης των κινδύνων, να υιοθετήσουν ένα ισχυρό και αποτελεσματικό σύστημα διακυβέρνησης. Όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς, το διοικητικό συμβούλιο, η διοίκηση, η εσωτερική επιθεώρηση και οι λειτουργίες ελέγχου καλούνται να αναπτύξουν υπευθυνότητες για διαφορετικές πτυχές των συστημάτων. Το διοικητικό συμβούλιο να εγκρίνει τις βασικές πτυχές των συστημάτων διαχείρισης κινδύνων, η διοίκηση να κατανοεί τον σχεδιασμό και τη λειτουργία των συστημάτων, ενώ η εσωτερική επιθεώρηση καλείται να ελέγξει τουλάχιστο μια φορά τον χρόνο τις διαδικασίες. Παράλληλα κάθε τράπεζα πρέπει να δημιουργήσει λειτουργίες ελέγχου που θα εξετάζουν σε τακτά χρονικά διαστήματα την αποτελεσματικότητα των συστημάτων. Τέλος, το νέο πλαίσιο απαιτεί την υλοποίηση συστήματος αναφορών ώστε η πληροφόρηση να φθάνει στα ανώτατα διοικητικά κλιμάκια. Όλα τα παραπάνω συνθέτουν ένα σύστημα ισχυρής εταιρικής διακυβέρνησης καθώς αποτελεί κοινή πεποίθηση ότι καλά συστήματα με κακή εταιρική διακυβέρνηση μπορεί να δημιουργήσει πηγές κινδύνου που να επηρεάσουν αρνητικά τη σταθερότητα.

Διαχείριση Κινδύνων

Το πλαίσιο της Βασιλείας II έχει δύο κύρια χαρακτηριστικά, παρέχει κίνητρα (incentive-based) και επικεντρώνεται στον κίνδυνο (risk-based). Δίνει κίνητρα για να αναπτυχθούν συστήματα διαχείρισης των κινδύνων και έχει εδραιωθεί η πεποίθηση ότι η Βασιλεία II δεν πρέπει να εκλαμβάνεται ως μια υποχρέωση προς την εποπτική αρχή, αλλά μια ευκαιρία για βελτίωση των συστημάτων διαχείρισης των κινδύνων. Αν οι τράπεζες εκμεταλλευθούν αυτή την ευκαιρία θα καταλήξουν σε καλύτερη αναγνώριση, ποσοτικοποίηση και εκτίμηση του κινδύνου. Οι διαδικασίες αυτές δεν είναι καινούργιες αλλά θα γίνουν πιο συστηματοποιημένες και αυστηρές με αποτέλεσμα να μειώνεται η πιθανότητα κακών αποφάσεων αλλά και να υπάρχει ένα σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης, το οποίο θα ενεργοποιείται νωρίς και θα λαμβάνονται διορθωτικές ενέργειες. Ιδιαίτερα ωφελημένες αναμένεται να είναι οι μικρότερες και οι λιγότερο εξελιγμένες τράπεζες. Κατ' ουσία, τους παρέχεται δωρεάν ένα ολόκληρο πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων, το οποίο αν επιχειρούσαν να αναπτύξουν μόνες τους θα απαιτούσε σημαντικούς επενδυτικούς πόρους. Τώρα το σύστημα είναι έτοιμο και καλούνται να στρέψουν τους πόρους στην υλοποίησή του. Γενικά, η συμβολή της Βασιλείας II στη χρηματοοικονομική αποτελεσματικότητα και σταθερότητα μέσω αυτού του παράγοντα είναι αναμφισβήτητη.

Δυνατότητα απορρόφησης ζημιών

Το πλαίσιο της Βασιλείας II υιοθετεί την αρχή ότι οι προβλέψεις καλύπτουν αναμενόμενες ζημιές, ενώ τα κεφάλαια μη αναμενόμενες ζημιές. Οι τράπεζες που θα εφαρμόσουν τις εξελιγμένες μεθοδολογίες πρέπει να εκτιμήσουν τις παραμέτρους κινδύνου (ύψος ανοίγματος κατά τον χρόνο αθέτησης - exposure at default - EAD, πιθανότητα αθέτησης -

probability of default - PD και ζημία ως ποσοστό του ανοίγματος κατά τον χρόνο αθέτησης - loss given default - LGD) που τις οδηγούν στον υπολογισμό των αναγκαίων προβλέψεων και κεφαλαίων. Συνεπώς δημιουργείται μια ασπίδα προστασίας η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την απορρόφηση ζημιών, χωρίς να κλονισθεί η ευρωστία της τράπεζας. Βεβαίως δεν πρέπει να διαφεύγει της προσοχής ότι οι εκτιμήσεις συνήθως αντανακλούν την ιστορική εμπειρία. Τα αποτελέσματα των υποδειγμάτων είναι συνάρτηση των στοιχείων με τα οποία τροφοδοτούνται και συνήθως δεν μπορούν να είναι προσανατολισμένα στο μέλλον. Το νέο πλαίσιο απαιτεί η εκτίμηση των παραμέτρων να λαμβάνει υπόψη όλες τις φάσεις του οικονομικού κύκλου, αλλά αυτό, προς το παρόν, είναι πολύ δύσκολο να υλοποιηθεί. Συνεπώς οι ζημιές που εκτιμώνται απεικονίζουν ιστορική εμπειρία και όχι μελλοντικά γεγονότα. Το πρόβλημα αμβλύνεται, εν μέρει, με την υποχρέωση των τραπεζών να διενεργούν ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress testing). Οι ασκήσεις αυτές είναι ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για λήψη αποφάσεων και άσκηση πολιτικής αλλά δεν πρέπει να λησμονούμε ότι είναι επίσης προσανατολισμένες στο παρελθόν με δυνατότητα εκτίμησης της αναμενόμενης ζημιάς. Η μη αναμενόμενη ζημιά δεν μπορεί να εκτιμηθεί, ακριβώς, γιατί είναι μη αναμενόμενη. Όταν η ακραία κατάσταση εξελιχθεί σε κρίση, τότε τα κεφάλαια συχνά δεν είναι επαρκή. Συνεπώς ορισμένες φορές τίθεται σε αμφιβολία η δυνατότητα του κεφαλαίου να απορροφήσει μη αναμενόμενες ζημιές, σε αντίθεση με τη λογική του πλαισίου της Βασιλείας II. Περαιτέρω, το ερώτημα που συχνά ανακύπτει είναι ποιους κινδύνους καλύπτουν τα κεφάλαια. Με βάση τη λογική του νέου πλαισίου τα κεφάλαια προορίζονται να καλύψουν μικροοικονομικούς κινδύνους (πιστωτικό κίνδυνο, κίνδυνο αγοράς κ.λπ.), αλλά αγνοούν τους μακροοικονομικούς κινδύνους δηλαδή τους κινδύνους που δημιουργεί το μάκρο-περιβάλλον.

Το θέμα είναι ποια μορφή κινδύνων επηρεάζει περισσότερο τη χρηματοοικονομική αποτελεσματικότητα και σταθερότητα. Αν η σταθερότητα του συστήματος εξαρτάται από την ευρωστία των μονάδων που το απαρτίζουν και οι μικροοικονομικοί κίνδυνοι έχουν μεγαλύτερη βαρύτητα, η επίπτωση της Βασιλείας II αναμένεται να είναι θετική. Αν η σταθερότητα του συστήματος εξαρτάται από μακροοικονομικές μεταβλητές και η επίδραση του μάκρο-περιβάλλοντος είναι σημαντική, τότε η Βασιλεία II έχει μικρή επίπτωση διότι δεν είναι σχεδιασμένη να λαμβάνει υπόψη αυτούς τους κινδύνους.

Κίνδυνος Μετάδοσης Κρίσεων

Η μετάδοση κρίσεων στο σύγχρονο χρηματοοικονομικό σύστημα εξαρτάται από τον βαθμό συσχέτισης μεταξύ των τραπεζών και από τον τρόπο αντίδρασης των εποπτικών αρχών σε μια κρίση. Η συσχέτιση μεταξύ των τραπεζών, ως αποτέλεσμα της διατραπεζικής αγοράς και των επενδύσεων που υπόκεινται σε κοινούς παράγοντες κινδύνου, δεν λαμβάνεται υπόψη από τη Βασιλεία II και συνεπώς η συμβολή της αναμένεται μικρή. Αντίθετα η Βασιλεία II αναμένεται να βελτιώσει τη δυνατότητα παρέμβασης των εποπτικών αρχών μέσω του Πυλώνα II καθώς και την προβλεπόμενη συνεργασία των εποπτών στα πλαίσια της εποπτείας διασυνοριακών ομίλων. Η συνεργασία αυτή υφίσταται και τώρα, αλλά αναμένεται ότι θα ενδυναμωθεί στις περιπτώσεις συστημικά σημαντικών τραπεζών και διασυνοριακής κρίσης, ώστε να μειωθεί η πιθανότητα μετάδοσης της κρίσης.

Συμπεράσματα

Η προσπάθεια καθιέρωσης του πλαισίου της Βασιλείας II άρχισε στο τέλος της δεκαετίας του '90 και ολοκληρώθηκε επτά χρόνια αργότερα. Όλο αυτό το διάστημα υπήρχαν οργανωμένες συζητήσεις για τη θεωρητική υπόσταση καθώς και τον τρόπο υλοποίησής του. Μεγάλο μέρος του τραπεζικής κοινότητας ζυμώθηκε με τις έννοιες που εισήγαγε η Βασιλεία II και σήμερα η συζήτηση επικεντρώνεται σε έννοιες που πριν μερικά χρόνια φαινόταν ξένες και μη εύκολα κατανοητές. Υπό αυτό το πρίσμα ένα μεγάλο μέρος των επιπτώσεων της Βασιλείας II έχει ήδη συντελεστεί. Βεβαίως και η πλήρης εφαρμογή του νέου πλαισίου αναμένεται ότι θα έχει θετικές επιπτώσεις στην ευρωστία των τραπεζών και κατ' επέκταση στην αποτελεσματικότητα και σταθερότητα ολόκληρου του τραπεζικού συστήματος. Σε ανάλογη ανάλυση που ανέπτυξε σε πρόσφατη ομιλία του ο διοικητής της Τράπεζας της Ισπανίας και πρόεδρος της Επιτροπής της Βασιλείας κ. Χάιμε Καρουάνα κατέληξε σε παρόμοια συμπεράσματα. Βεβαίως η αποτελεσματικότητα και σταθερότητα έχει και ορισμένες παραμέτρους που είναι εκτός του πεδίου ανάλυσης της Βασιλείας II. Αυτό δεν σημαίνει ότι η Βασιλεία II δεν είναι επαρκώς και καλά σχεδιασμένη αλλά καταδεικνύει τους περιορισμούς. Ένα εποπτικό πλαίσιο κεφαλαιακών απαιτήσεων, όσο καλά σχεδιασμένο και αν είναι, μπορεί να επηρεάσει μέχρι ενός ορισμένου σημείου την αποτελεσματικότητα και σταθερότητα του συστήματος. Υπάρχουν θέματα σχετικά με τον επιμερισμό των κινδύνων, τη διάχυση των πληροφοριών, τη δυνατότητα απορρόφησης ζημιών και τον κίνδυνο μετάδοσης κρίσης που χρήζουν συμπληρωματικών πολιτικών.

www.morax.gr/article_show.php?article_id=1349

Του Φαίδωνα Καλφάογλου

3.1 Τράπεζες: Η Βασιλεία II αλλάζει τα δεδομένα

Μετά την πρόσφατη ανακοίνωση από το υπουργείο Οικονομικών για το νέο θεσμικό πλαίσιο του τραπεζικού συστήματος σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια, **η εφαρμογή της Βασιλείας II για τις ελληνικές τράπεζες είναι πλέον αναγκαιότητα**. Οι τράπεζες με την εφαρμογή της Βασιλείας II καλούνται να αλλάξουν τον τρόπο με τον οποίο υπολογίζουν τα εποπτικά τους κεφάλαια βάσει των κινδύνων που αναλαμβάνουν, εξασφαλίζοντας τη φερεγγυότητά τους. Το νέο κανονιστικό πλαίσιο αποτελεί μία ολοκληρωμένη μεθοδολογία διαχείρισης κινδύνων και απαιτεί συμμόρφωση στις απαιτήσεις των παρακάτωπυλώνων:

Πυλώνας 1: Υπολογισμός των ελάχιστων εποπτικών κεφαλαίων (minimum capital requirements).

Πυλώνας 2: Εποπτικές πρακτικές εφαρμογής της Βασιλείας II (supervisory review process).

Πυλώνας 3: Απαιτήσεις αναφορών προς την εποπτική αρχή (market discipline).

Κατά κύριο λόγο, η Βασιλεία II εν συγκρίσει με την προηγούμενη κατάσταση αναβαθμίζει σημαντικά τη **διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου** και εισάγει την **έννοια του λειτουργικού κινδύνου**. Η Βασιλεία II επιτρέπει στις τράπεζες να επιλέξουν μεταξύ **διαφορετικών προσεγγίσεων ανά τύπο κινδύνου (λειτουργικού, πιστωτικού και αγοράς)**, ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες τους και τις προτεραιότητές

τους. Όμως, κατά τα επόμενα έτη αναμένεται ότι οι τράπεζες θα προχωρήσουν στην υλοποίηση όλο και **πιο προηγμένων προσεγγίσεων** (π.χ. για τον υπολογισμό κεφαλαιακών απαιτήσεων του πιστωτικού κινδύνου όπως AIRB) με οφέλη τόσο για τις ίδιες όσο και για τους πελάτες τους. Κατ' αυτόν τον τρόπο, όπως αναφέρθηκε χαρακτηριστικά και στη συνέντευξη Τύπου από το υπουργείο Οικονομικών, όταν χορηγείται ένα δάνειο θα πρέπει να υπάρχει διαβάθμιση του κινδύνου και όσο χαμηλότερος είναι ο κίνδυνος τόσο χαμηλότερα θα είναι και τα εποπτικά κεφάλαια που δεσμεύονται για το συγκεκριμένο δάνειο. Κατ' επέκταση εφόσον θα απαιτούνται λιγότερα εποπτικά κεφάλαια, ο **τελικός πελάτης θα ωφελείται αφού το κεφάλαιο** του δανείου θα τοκίζεται με χαμηλότερο επιτόκιο. Για να γίνει εφικτό όμως αυτό και για τη συμμόρφωση με το σύμφωνο απαιτείται η αναλυτική επεξεργασία όλων των "ανοιγμάτων" της τράπεζας (π.χ. δανείων), όπως και η βελτίωση των **εσωτερικών διεργασιών στη Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων της κάθε τράπεζας**, για τον υπολογισμό τόσο των εποπτικών κεφαλαίων όσο και του εσωτερικού οικονομικού κεφαλαίου (δηλαδή του ελάχιστου κεφαλαίου που απαιτείται για να επιτευχθεί το επιθυμητό οικονομικό αποτέλεσμα). Βάσει ερευνών, η πλειονότητα των τραπεζών στο εξωτερικό (92% ερωτηθέντων σε έρευνα της Oracle στην Ευρώπη) υποστηρίζει ότι με την ευκαιρία της εφαρμογής τεχνολογικών συστημάτων που ακολουθούν το σύμφωνο της Βασιλείας II, οι τράπεζες όχι μόνο συμμορφώνονται με την οδηγία αλλά επιπλέον επανεξετάζουν τις δομές και τις διεργασίες τους **ώστε να βελτιώσουν συνολικά την εσωτερική τους οργάνωση**. Έτσι, στοχεύουν στη δημιουργία ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος με πραγματική **απόδοση της επένδυσής τους (ROI)**. Η λειτουργία διαχείρισης κινδύνων αναβαθμίζεται και βελτιώνεται με ουσιαστικές και αποτελεσματικές αλλαγές. Παρά το μέγεθος και τη σπουδαιότητα των αλλαγών που

επιφέρει η εφαρμογή του νέου κανονιστικού πλαισίου της Βασιλείας II, θα πρέπει να σημειωθεί ότι δεν είναι η μοναδική αλλαγή που προωθείται στον τραπεζικό κλάδο σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Άλλες σημαντικές αλλαγές είναι για **παράδειγμα η εφαρμογή της Οδηγίας MiFID**, η απόφαση της ΤτΕ για την πρόληψη οικονομικού εγκλήματος (Anti-Money Laundering, Fraud Detection, Market Abuse) και οι προωθούμενες αλλαγές σε συστήματα πληρωμών. Ενδέχεται, λοιπόν, ότι τόσο το πεδίο ανταγωνισμού όσο και η εικόνα και διάρθρωση της αγοράς να διαφοροποιηθούν σημαντικά κατά τα επόμενα έτη προς όφελος του πιστωτικού ιδρύματος αλλά κυρίως του τελικού πελάτη. Αγοροπωλησίες μετοχών εκτός χρηματιστηρίου και μέσω του τραπεζικού συστήματος θα επιτρέπει, μεταξύ άλλων, το νομοσχέδιο "σκούπα" που καταρτίζει το υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και το οποίο θα μεταβάλει ριζικά τη λειτουργία της ελληνικής Κεφαλαιαγοράς. Με το σχέδιο νόμου, ενσωματώνεται στην ελληνική νομοθεσία η Κοινοτική Οδηγία "Αγορών και Χρηματοπιστωτικών Εργαλείων" (MiFID) η οποία υποχρεώνει τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να προχωρήσουν, το αργότερο έως το ερχόμενο Νοέμβριο, στην ενσωμάτωση των κοινοτικών επιταγών στις εθνικές κεφαλαιαγορές. Μια από τις βασικές προβλέψεις του MiFID, όπως ονομάζεται η κοινοτική οδηγία, είναι η λεγόμενη "εσωτερικοποίηση". Ο όρος αυτός σημαίνει ότι μια επενδυτική τράπεζα ή άλλο ίδρυμα θα μπορεί να πραγματοποιεί συναλλαγές μεταξύ των πελατών της από τα συγκεκριμένα χαρτοφυλάκια που διαθέτουν, χωρίς αυτές να γίνονται μέσω χρηματιστηρίου. Η ενσωμάτωση της οδηγίας στην εθνική νομοθεσία "αγγίζει" φορείς, οι οποίοι ασχολούνται με τις χονδρικές και τις λιανικές συναλλαγές σε τίτλους, συμπεριλαμβανομένων των μετοχών, των ομολόγων και των παραγώγων.

του Νικόλαου Ζορμπά

3.2. Το μεγαλύτερο αγκάθι του τραπεζικού τομέα

Τι αποκαλύπτει ο Γενικός Διευθυντής του Συνδέσμου Εμπορικών Τραπεζών Μιχάλης Καμμάς ?

ΤΗΣ ΧΡΥΣΩΣ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ

Αλυσιδωτές είναι οι αρνητικές επιπτώσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τους μετόχους, τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις από τις καθυστερήσεις στις εκποιήσεις ενυπόθηκων ακινήτων. Ο Γενικός Διευθυντής του Συνδέσμου Εμπορικών Τραπεζών Δρ Μιχάλης Καμμάς σε συνέντευξή του στη «Σημερινή» αναφέρει ότι πρόκειται για ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κυπριακές Τράπεζες. Μάλιστα αποκαλύπτει ότι το γεγονός αυτό δημιουργεί στις Τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο ανταγωνιστικό μειονέκτημα σε σχέση με Τράπεζες που λειτουργούν στις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στη συνέντευξή του εξηγεί ότι αυτό επηρεάζει αρνητικά τη ρευστότητα και την κερδοφορία των Τραπεζών, παραχωρούνται μικρότερα μερίσματα στους μετόχους τους, μειώνονται οι διαθέσιμοι χρηματοοικονομικοί πόροι, αποθαρρύνονται ξένοι επενδυτές εξαιτίας της έλλειψης ξεκάθαρων και ευέλικτων διαδικασιών ανάκτησης χρεών. Ο Δρ Καμμάς επισημαίνει ακόμη ότι η αυξανόμενη ενσωμάτωση της Κύπρου στον Ενιαίο Οικονομικό Ευρωπαϊκό Χώρο θα δημιουργεί συνεχώς τις προϋποθέσεις για ευρύτερες ανακατατάξεις στο χρηματοπιστωτικό τομέα. Και αυτό, με στόχο τη επίτευξη λειτουργικών και

χρηματοδοτικών συνεργιών μέσω οικονομιών κλίμακας και διεύρυνσης των μεριδίων αγοράς, καθώς και αντιμετώπισης του ανταγωνισμού και άλλων προκλήσεων όπως είναι η εισαγωγή του ευρώ, οι απαιτήσεις της Βασιλείας II και ο Ενιαίος Ευρωπαϊκός Χώρος Πληρωμών (SEPA). ΕΡ.: Η Κύπρος εντάσσεται στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ONE) την 1η Ιανουαρίου 2008 με την ταυτόχρονη μετάβαση στο κοινό ευρωπαϊκό νόμισμα. Τι σημαίνει αυτή η μετάβαση για την κυπριακή οικονομία; (ΤΗΣ ΧΡΥΣΩΣ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ)

ΑΠ.: Η επικείμενη συμμετοχή της Κύπρου στην ONE θα είναι η απαρχή μιας νέας εποχής, που θα χαρακτηρίζεται από νέες προοπτικές αλλά και προκλήσεις. Τα κριτήρια του Μάαστριχτ, τα οποία η Κύπρος φαίνεται να ικανοποιεί, παρέχουν το πλαίσιο για σταθερότητα και ανάπτυξη και συμβάλλουν στη διατήρηση μιας σταθερής και βιώσιμης οικονομίας στις χώρες της Ευρωζώνης. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι οι ιδιώτες και οι επιχειρήσεις με την ένταξη στην ONE θα έχουν τη δυνατότητα χρηματοδότησης με χαμηλότερο κόστος και ευκολότερης πρόσβασης στην ευρωπαϊκή χρηματοπιστωτική αγορά. Επίσης, θα επωφεληθούν από την εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου και του κόστους μετατροπής της λίρας σε ευρώ. Όλα τα πιο πάνω αναμένεται ν' αυξήσουν τον ανταγωνισμό προς όφελος του καταναλωτή. Από την ένταξή μας στην ONE θα προκύψουν ορισμένα οικονομικά οφέλη, τα οποία θα είναι άμεσα, ενώ η πραγματοποίηση κάποιων άλλων θα εξαρτηθεί από το κατά πόσο οι συμμετέχοντες στην οικονομική δραστηριότητα θα μπορέσουν να αξιοποιήσουν τα πλεονεκτήματα, να ανταποκριθούν στις προκλήσεις και να εκμεταλλευτούν τις δυνατότητες που προσφέρει η συμμετοχή στην ONE. Η συμμετοχή της Κύπρου στην ONE ενδείκνυται να συνοδεύεται από τις αναγκαίες διαρθρωτικές και θεσμικές μεταρρυθμίσεις, καθώς και από ανάλογες προσαρμογές στην οικονομική

πολιτική. Όλες αυτές οι αλλαγές μπορούν να επιτευχθούν μέσω της Στρατηγικής της Λισαβόνας, που έχει ως στόχο την επιτάχυνση του ρυθμού των οικονομικών μεταρρυθμίσεων. Στο μακροοικονομικό τομέα θα πρέπει να διασφαλιστούν συνθήκες μακροοικονομικής σταθερότητας και βιωσιμότητας των δημοσίων οικονομικών. Χρειάζεται να προωθηθούν και εφαρμοστούν μέτρα όπως η μείωση του δημόσιου χρέους, οι μεταρρυθμίσεις στα συστήματα Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Υγείας και η διεύρυνση της παραγωγικής δυναμικότητας της οικονομίας μέσω της ανακατανομής των δημόσιων δαπανών προς όφελος των τομέων που υποβοηθούν την ανάπτυξη. Στο μικροοικονομικό τομέα ενδείκνυται να δοθεί έμφαση στην έρευνα και καινοτομία, στην προώθηση μεταρρυθμίσεων για ενίσχυση του ανταγωνισμού και την αναβάθμιση των υποδομών στους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας κτλ...ΕΡ.: Πώς και πόσο επηρεάζεται ο τραπεζικός τομέας; ΑΠ.: Η ένταξη στην Ευρωζώνη βραχυπρόθεσμα επηρεάζει και τις τράπεζες σε σημαντικό βαθμό, καθότι η υιοθέτηση του ευρώ σημαίνει: (α) απώλεια εσόδων που πηγάζει από το γεγονός ότι το ευρώ δεν θα είναι πλέον ξένο νόμισμα, (β) επένδυση σημαντικών κεφαλαίων για την προετοιμασία εισαγωγής του ευρώ που σχετίζονται με αλλαγές στα λογισμικά και λογιστικά συστήματα, στην εκπαίδευση του προσωπικού κτλ. Όμως, παρά το σημαντικό κόστος που θα επωμισθούν τα τραπεζικά ιδρύματα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, πιστεύουμε ότι η υιοθέτηση του ευρώ θα συμβάλει στην ενίσχυση της μακροοικονομικής σταθερότητας και θα επηρεάσει θετικά την οικονομική ανάπτυξη της χώρας μας με σημαντικά οφέλη για όσους συμμετάσχουν στην οικονομική δραστηριότητα.

Εκποιήσεις

ΕΡ.: Ένα από τα θέματα που απασχολούν τις Εμπορικές Τράπεζες είναι η καθυστέρηση της κατάθεσης από την Εκτελεστική Εξουσία και την ψήφιση από τη Νομοθετική, Νομοσχεδίου, το οποίο να ρυθμίζει τα ζητήματα της εκποίησης ακίνητης περιουσίας από τις Τράπεζες. Τι σημαίνει η καθυστέρηση της νομοθετικής ρύθμισης του θέματος αυτού και πώς επηρεάζει το τραπεζικό σύστημα;

ΑΠ.: Πράγματι οι καθυστερήσεις στις εκποιήσεις ενυπόθηκων ακινήτων αποτελούν ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κυπριακές Τράπεζες. Συγκριτικά, θα πρέπει να σημειωθεί ότι στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες η διαδικασία εκποίησης δεν ξεπερνά τους 24 μήνες, ενώ μια τέτοια διαδικασία στην Κύπρο μπορεί να διαρκέσει και πέραν των δέκα ετών. Αυτό δημιουργεί στις κυπριακές Τράπεζες ανταγωνιστικό μειονέκτημα σε σχέση με Τράπεζες που λειτουργούν στις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ. Αυτή η πρωτοφανής, για τα ευρωπαϊκά δεδομένα, καθυστέρηση οφείλεται στις άκαμπτες και γραφειοκρατικές διαδικασίες, οι οποίες θεσμοθετήθηκαν και ακολουθούνται στη χώρα μας για πάρα πολλά χρόνια. Το σύστημα αυτό προκαλεί μια σειρά από αλυσιδωτές αρνητικές επιπτώσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τους μετόχους τους, τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα, εξαιτίας των καθυστερήσεων στις εκποιήσεις ενυπόθηκων ακινήτων, οι Τράπεζες δεν μπορούν ν' ανακτήσουν έγκαιρα την αξία των δανείων που έχουν παραχωρήσει. Έτσι επηρεάζεται αρνητικά η ρευστότητα και η κερδοφορία τους. Επίσης, η μειωμένη επικερδότητα των Τραπεζών μεταφράζεται σε μικρότερα μερίσματα για τους μετόχους τους. Πέραν των πιο πάνω, οι διαθέσιμοι χρηματοοικονομικοί πόροι μειώνονται, οι οποίοι, ελλείψει των στρεβλώσεων, θα μπορούσαν να διατεθούν τόσο για καταναλωτικούς όσο και για κερδοφόρους επιχειρηματικούς σκοπούς. Περαιτέρω, αποθαρρύνονται ξένοι επενδυτές εξαιτίας της έλλειψης ξεκάθαρων και ευέλικτων διαδικασιών ανάκτησης χρεών. Επιπρόσθετα,

θα πρέπει να τονιστεί ότι οι καθυστερήσεις που παρουσιάζονται στις εκποιήσεις ενυπόθηκων ακινήτων έχουν αρνητικό αντίκτυπο στη βαθμολόγηση και κατάταξη των κυπριακών Τραπεζικών Ιδρυμάτων από διεθνείς οίκους αξιολόγησης. Το γεγονός αυτό συμβάλλει στην αύξηση του κόστους δανεισμού όταν οι Τράπεζες μας προσφεύγουν σε εξωτερικό δανεισμό, με αποτέλεσμα πιο ψηλά δανειστικά επιτόκια για τους δανειζόμενους. Συνεπώς, επηρεάζεται αρνητικά η οικονομική δραστηριότητα, πράγμα που συνεπάγεται λιγότερα έσοδα για το κράτος, στα ταμεία του οποίου θα εισέρρεαν εισπράξεις υπό τη μορφή ΦΠΑ, Φόρου Εισοδήματος, κτλ. Είναι πεποίθησή μας ότι καθίσταται επιτακτική πλέον η επίλυση του προβλήματος με εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας και η θεσμοθέτηση πιο σύντομων, αποδοτικών και ευέλικτων διαδικασιών εκποίησης, παρομοίων με αυτές που ακολουθούνται στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αμοιβαία Κεφάλαια – Leasing

ΕΡ.: Τι σημαίνει για τις Τράπεζες η καθυστέρηση στην εφαρμογή της Νομοθεσίας για τα Αμοιβαία Κεφάλαια και το Leasing; Πώς επηρεάζει την τραπεζική αγορά και ποιες οι τυχόν επιπτώσεις στους καταναλωτές;

ΑΠ.: Το leasing (Χρηματοδοτική Μίσθωση) και τα Αμοιβαία Κεφάλαια καθυστερούν να εφαρμοστούν στην Κύπρο παρά το γεγονός ότι συζητούνται με τα αρμόδια κυβερνητικά τμήματα εδώ και πέντε χρόνια. Δυστυχώς όμως η οποιαδήποτε πρόοδος για κατάθεση των νομοσχεδίων προχωρεί με αργούς ρυθμούς. Είναι πεποίθησή μου ότι βάσει και της δεδηλωμένης πολιτικής του κράτους όπως καταστεί η Κύπρος

Χρηματοοικονομικό Περιφερειακό Κέντρο, τέτοιοι θεσμοί θα πρέπει να είχαν υιοθετηθεί και η υποδομή και παροχή των σχετικών προϊόντων θα έπρεπε ήδη να υπήρχαν στην αγορά, καθότι εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα υπό αναφορά προϊόντα είναι ευρέως διαδεδομένα.

Ανησυχίες για το νέο νόμισμα

ΕΡ.: Υπάρχουν αντιδράσεις και ανησυχίες για την επικείμενη μετάβαση στο ευρώ. Προβληματισμοί γι' αυξήσεις τιμών, κερδοσκοπία κ.ά. Πώς και πόσο θα επηρεάσει η μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα τις σχέσεις των Εμπορικών Τραπεζών με τους πελάτες τους;

ΑΠ.: Η ΟΝΕ είναι χώρος όπου συνήθως επικρατεί χαμηλός πληθωρισμός, περίπου 2%, και ως εκ τούτου δεν αναμένονται αυξήσεις στις τιμές των προϊόντων και υπηρεσιών. Μάλιστα, στις χώρες που έχουν ήδη ενταχθεί στην Ευρωζώνη, η αύξηση του δείκτη τιμών καταναλωτή που σχετίζεται με την εισαγωγή του ευρώ, υπολογίζεται σε μόνο 0,1% έως 0,3% της μιας εκατοστιαίας μονάδας. Είναι παραδεκτό, όμως, ότι υπήρξαν κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών, όπου σημειώθηκαν αυξήσεις στις τιμές, κατά την μετάβαση στο ευρώ. Οι ασυνήθιστες αυξήσεις αφορούσαν προϊόντα που αγοράζονται συχνά συνήθως με μετρητά και είναι μικρής αξίας (καφές, ψωμί, τσιγάρα) και υπηρεσίες που προσφέρονται από μικρά καταστήματα και επιχειρήσεις (κουρεία, κομμωτήρια, εστιατόρια), και μπορούν να αποδοθούν στο ευρώ, διότι οι μικροέμποροι επωφελήθηκαν της ευκαιρίας να αυξήσουν τις τιμές τους. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι οι συγκεκριμένες αυξήσεις στις τιμές μικρού αριθμού προϊόντων, δεν επηρέασαν σημαντικά το κόστος ζωής.

Αντίθετα, οι τιμές των υπόλοιπων προϊόντων και υπηρεσιών παρέμειναν σταθερές, και σε πολλές περιπτώσεις σημείωσαν σταδιακή πτώση. Το κράτος με την πρόσφατα ψηφισθείσα Νομοθεσία δημιουργεί εκείνες τις υποδομές, για να προστατεύσει το κοινό από τυχόν στρογγυλοποιήσεις των τιμών προς τα πάνω. Τα μέτρα περιλαμβάνουν τη νομική υποχρέωση για διπλή αναγραφή των τιμών όλων των προϊόντων και υπηρεσιών, τη δημιουργία Ευρωπαϊκών παρατηρητηρίων και τη Συμφωνία για Δίκαιη Τιμολόγηση. Επιπλέον, ο καταναλωτής θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός, να προβαίνει σε καταγγελίες στα αρμόδια όργανα και να τιμωρεί επιχειρήσεις που κερδοσκοπούν αντικαθιστώντας τα προϊόντά τους με άλλα παρόμοια προϊόντα των οποίων οι τιμές δεν θα έχουν αυξηθεί. Η μετάβαση στο νέο νόμισμα δεν αναμένεται να επηρεάσει σημαντικά τις σχέσεις των Εμπορικών Τραπεζών με τους πελάτες τους. Σημειώνεται ότι τόσο ο Σύνδεσμος όσο και οι Εμπορικές Τράπεζες συμμετέχουν ενεργά και με ποικίλους τρόπους στην έγκαιρη πληροφόρηση και σωστή ενημέρωση του κοινού και των πελατών τους.

Το νέο τραπεζικό σκηνικό

ΕΡ.: Με την ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε. αλλάζει πλήρως ο χάρτης του τραπεζικού σκηνικού στην Κύπρο. Ποιες είναι οι εκτιμήσεις σας για το τραπεζικό σκηνικό που αναμένεται να διαμορφωθεί τα προσεχή χρόνια και ποιες είναι οι απόψεις του Συνδέσμου επί του θέματος;

ΑΠ.: Η ένταξη στην ΕΕ και η επικείμενη ένταξή μας στην ΟΝΕ δεν θα μπορούσαν να αφήσουν ανεπηρέαστο το τραπεζικό και το επιχειρηματικό σκηνικό στη χώρα μας. Η ΕΕ των 27 κρατών μελών έχει ενώσει τις οικονομίες τους, δημιουργώντας μια Ενιαία Αγορά όπου

υπάρχει έντονος ανταγωνισμός σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Αν και η κυπριακή αγορά είναι μικρή, εντούτοις η γεωγραφική θέση της χώρας μας και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που προσφέρει, αναπόφευκτα προσελκύουν το ενδιαφέρον ξένων επενδυτικών και άλλων οργανισμών. Τα καλά αποτελέσματα και οι θετικές προοπτικές των Τραπεζικών μας Ιδρυμάτων μέσα στην Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά, όχι μόνο δημιουργούν ευκαιρίες για περαιτέρω ανάπτυξη, αλλά ταυτόχρονα θέτουν τα Τραπεζικά Ιδρύματα που λειτουργούν στην Κύπρο στο επίκεντρο συζητήσεων για εξαγορές, συγχωνεύσεις, συνεργασίες κτλ.. Είναι πεποίθησή μας ότι η όλο και περισσότερο ενσωμάτωση της Κύπρου στον Ενιαίο Οικονομικό Ευρωπαϊκό Χώρο θα δημιουργεί συνεχώς τις προϋποθέσεις για ευρύτερες ανακατατάξεις στο χρηματοπιστωτικό τομέα, με στόχο την επίτευξη λειτουργικών και χρηματοδοτικών συνεργιών, μέσω οικονομιών κλίμακας και διεύρυνσης των μεριδίων αγοράς, καθώς και αντιμετώπισης του ανταγωνισμού και άλλων προκλήσεων όπως είναι η εισαγωγή του ευρώ, οι απαιτήσεις της Βασιλείας II και ο Ενιαίος Ευρωπαϊκός Χώρος Πληρωμών (SEPA). Ως εκ τούτου και βάσει των πιο πάνω εκείνο που έχει σημασία είναι να υπάρχει εγρήγορση και συνεχής προετοιμασία για σωστή αντιμετώπιση των αλλαγών και προκλήσεων, καθώς θα διαμορφώνονται νέες ισορροπίες, όχι μόνο στον τραπεζικό τομέα αλλά στην οικονομία γενικότερα.

Ο Ενιαίος Χώρος Πληρωμών σε ευρώ

ΕΡ.: Η εισαγωγή του ευρώ θα ολοκληρωθεί μόνο όταν ο Ενιαίος Χώρος Πληρωμών σε ευρώ (SEPA) καταστεί πραγματικότητα. Πότε και πώς θα δημιουργηθούν οι απαραίτητες συνθήκες, ώστε οι υποδομές να καταστούν συμβατές με τα συστήματα του SEPA;

ΑΠ.: Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών (ΕΣΠ) το οποίο είναι υπεύθυνο για την παρακολούθηση, διαχείριση και εφαρμογή του όλου έργου, έθεσε ως ημερομηνία έναρξης της εφαρμογής του SEPA την 1η Ιανουαρίου 2008. Σύμφωνα με τις οδηγίες του ΕΣΠ κατά τις χρονιές 2008, 2009 και 2010 τόσο τα υφιστάμενα όσο και τα νέα συστήματα πληρωμών θα μπορούν να συνυπάρχουν, ενώ από την 1η Ιανουαρίου 2011 θα πρέπει να προσφέρονται αποκλειστικά τα νέα προϊόντα του SEPA.

ΕΡ.: Είναι η Κύπρος σε θέση να υλοποιήσει το Όραμα του SEPA, ώστε οι πολίτες, οι επιχειρήσεις και οι Δημόσιες Αρχές να έχουν τη δυνατότητα να το χρησιμοποιούν; ΑΠ.: Ο κυπριακός τραπεζικός τομέας άρχισε ήδη να προετοιμάζεται για την εφαρμογή του έργου. Η προετοιμασία αυτή προϋποθέτει αλλαγές στις υποδομές, συστήματα και διαδικασίες των Τραπεζών, καθώς και στην παροχή έγκαιρης πληροφόρησης προς τους εμπλεκόμενους φορείς. Για το σκοπό αυτό έχουν συσταθεί από τον Σύνδεσμο αρμόδιες Τεχνικές Επιτροπές, καθώς και Επιτροπή Επικοινωνιακής Πολιτικής, οι οποίες στοχεύουν στην κατάλληλη πληροφόρηση και εκπαίδευση των Δημόσιων Αρχών, του επιχειρηματικού τομέα και των καταναλωτών.

3.3. Βασιλεία II και λειτουργικός κίνδυνος

Οι αλλαγές που επέρχονται στο θεσμικό πλαίσιο των τραπεζών διαμορφώνουν ένα νέο περιβάλλον λειτουργίας για το τραπεζικό σύστημα. Η εφαρμογή των νέων κανόνων της Βασιλείας II επιφέρει αλλαγές στη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος διεθνώς, δημιουργώντας όρους και προϋποθέσεις σταθερότητας, κεφαλαιακής επάρκειας και συνοχής. Η εφαρμογή της Βασιλείας II αποβλέπει στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της τραπεζικής εποπτείας, στοχεύοντας στη διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα της οικονομίας. Το Σύμφωνο της Βασιλείας αποτελείται από τρεις Πυλώνες:

Πυλώνας I: Επιβολή ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων για την κάλυψη των αναλαμβανόμενων κινδύνων (πιστωτικού, αγοράς και λειτουργικού).

Πυλώνας II: Εποπτικές διαδικασίες ανασκόπησης και αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών.

Πυλώνας III: Πειθαρχία της αγοράς μέσω της δημοσιοποίησης στοιχείων σχετικά με τη διάρθρωση των αναλαμβανόμενων κινδύνων και την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών.

Με το νέο πλαίσιο, για πρώτη φορά εισάγεται ως παράμετρος προσδιορισμού της κεφαλαιακής επάρκειας (Πυλώνας Ι) και ο Λειτουργικός Κίνδυνος. Ο Λειτουργικός Κίνδυνος ορίζεται ως «ο κίνδυνος άμεσων ή έμμεσων ζημιών που έχουν αιτία την ανεπάρκεια ή την αποτυχία ή την ακαταλληλότητα των θεσπισμένων εσωτερικών ελέγχων, τον ανθρώπινο παράγοντα, τα συστήματα ή εξωτερικά γεγονότα». Σε αυτά περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η ανεπάρκεια των συστημάτων πληροφορικής και των εσωτερικών ελέγχων, τα ανθρώπινα σφάλματα και οι φυσικές καταστροφές. Προβλήματα στη λειτουργία ή και στην παροχή υπηρεσιών έχουν ως επακόλουθο τη μείωση της ροής των εσόδων και τη μεταβολή στα κέρδη ή στα ίδια κεφάλαια της τράπεζας. Για τον προσδιορισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του Λειτουργικού Κινδύνου καθιερώθηκαν τρεις εναλλακτικές μέθοδοι υπολογισμού, οι οποίες κλιμακώνονται διαδοχικά από την πλέον απλή μέχρι την πλέον προηγμένη. Η μέθοδος του Βασικού Δείκτη είναι η απλούστερη προσέγγιση, όπου η κεφαλαιακή απαίτηση (K) της τράπεζας καθορίζεται ως το γινόμενο του μέσου όρου του ακαθάριστου εισοδήματος (GI) των τριών τελευταίων ετών πολλαπλασιαζόμενο με έναν αριθμητικό συντελεστή (α), η τιμή του οποίου καθορίστηκε στο 15% ($K = \alpha * GI$). Η μέθοδος αυτή είναι εύκολα εφαρμόσιμη και μπορεί να υιοθετηθεί από μικρές τράπεζες με περιορισμένες δραστηριότητες. Η μέθοδος της Τυποποιημένης Προσέγγισης θεωρείται πιο εξελιγμένη αφού αποκαλύπτει με μεγαλύτερη ακρίβεια την επικινδυνότητα συγκεκριμένων υπηρεσιακών μονάδων (business units) και συγκεκριμένων εργασιών (business lines). Οι δραστηριότητες των τραπεζών χωρίστηκαν σε 8 τομείς και οι εποπτικές Αρχές καθόρισαν έναν συγκεκριμένο αριθμητικό συντελεστή για τον κάθε τομέα. Ο συντελεστής αντικατοπτρίζει τον όγκο των δραστηριοτήτων και την έκθεση του συγκεκριμένου τομέα στον Λειτουργικό Κίνδυνο. Για κάθε έναν από τους 8 τομείς δραστηριότητας η

κεφαλαιακή απαίτηση καθορίζεται ως το γινόμενο του ακαθάριστου εισοδήματος (GI) του τομέα πολλαπλασιαζόμενο με τον αριθμητικό συντελεστή (β) του τομέα ($K=\beta*GI$). Το άθροισμα των επιμέρους κεφαλαιακών απαιτήσεων κάθε τομέα αποτελεί τη συνολική επιβάρυνση της τράπεζας για τον Λειτουργικό Κίνδυνο. Οι 8 τομείς και οι συντελεστές τους είναι οι ακόλουθοι: Χρηματοδότηση Επιχειρήσεων (18%), Αποτελέσματα Χρηματοοικονομικών Πράξεων (18%), Λιανική Τραπεζική (12%), Εμπορική Τραπεζική (15%), Πληρωμές και Διακανονισμοί (18%), Υπηρεσίες Θεματοφυλακής (15%), Διαχείριση Χαρτοφυλακίων (12%) και Χρηματιστηριακές Εργασίες(12%). Η μέθοδος της Εσωτερικής Μέτρησης μπορεί να χρησιμοποιηθεί μετά από έγκριση των εποπτικών Αρχών. Στα κριτήρια έγκρισης συγκαταλέγονται η επάρκεια και η αποτελεσματικότητα των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου της τράπεζας, και η δυνατότητα άντλησης, συλλογής και επεξεργασίας αξιόπιστων στοιχείων ιστορικών ζημιών. Η τράπεζα υπολογίζει τις κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον Λειτουργικό Κίνδυνο με βάση τη δική της μεθοδολογία αποτίμησης και χρησιμοποιώντας δικά της ιστορικά στοιχεία ζημιών ανά τομέα. Στη συνέχεια εκπονεί ειδικά κριτήρια για την κατανομή των δεδομένων ζημιών στον κάθε τομέα εργασίας και υπολογίζει την απώλεια ανά περίπτωση και την πιθανότητα να συμβούν ανάλογες περιπτώσεις σε κάποιο βάθος χρόνου. Το άθροισμα των επιμέρους κεφαλαιακών απαιτήσεων κάθε τομέα αποτελεί τη συνολική επιβάρυνση για τον Λειτουργικό Κίνδυνο. Η εφαρμογή της Βασιλείας II από τα τραπεζικά ιδρύματα εισάγει για πρώτη φορά τον Λειτουργικό Κίνδυνο ως παράμετρο προσδιορισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων. Η ορθή αναγνώριση, παρακολούθηση και διαχείριση του Λειτουργικού Κινδύνου είναι σημαντική, τόσο για την ανάπτυξη του τραπεζικού ιδρύματος όσο και για τη σταθερότητα του

ευρύτερου χρηματοπιστωτικού συστήματος.* Σύνδεσμος Εμπορικών Τραπεζών Κύπρου.

www.alithia.com Του Μιχάλη Κρονίδη

www.euro2day.gr

4.1 «Θετική η επίδραση της Βασιλείας II στην ευρωπαϊκή τραπεζική αγορά»

Συνέντευξη του διοικητή της Τραπέζης της Ελλάδος, κ. Νίκου Γκαργκάννα, στον Λεωνίδα Στεργίου

Σε μεγάλο βαθμό το αναγκαίο ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο για τη δημιουργία ενιαίας τραπεζικής αγοράς έχει ήδη καθοριστεί, επισημαίνει σε συνέντευξή του στον Economist ο διοικητής της Τραπέζης της Ελλάδος κ. Νίκος Γκαργκάννας, τονίζοντας ότι υπάρχουν ακόμη μερικοί τομείς όπου ίσως να χρειάζονται πρόσθετες κανονιστικές παρεμβάσεις, όπως, για παράδειγμα, ο τομέας της στεγαστικής πίστης και ορισμένες πτυχές των συστημάτων εγγύησης καταθέσεων. Αναφερόμενος, μεταξύ άλλων, στην εφαρμογή των κανόνων της Βασιλείας II, δήλωσε ότι τόσο η περαιτέρω σύγκλιση των εποπτικών κανόνων και πρακτικών, η οποία συμβάλλει στην εξίσωση των όρων ανταγωνισμού μεταξύ των ευρωπαϊκών τραπεζών, όσο και η μεγαλύτερη διαφάνεια και συγκρισιμότητα των δημοσιοποιημένων στοιχείων για τη

χρηματοοικονομική κατάσταση των τραπεζών, επηρεάζουν θετικά τη διαδικασία ολοκλήρωσης της ευρωπαϊκής τραπεζικής αγοράς. Οπως επισήμανε ο κ. Ν. Γκαργκάνας σύμφωνα με τη «Βασιλεία II», η ποιότητα των χρηματοδοτήσεων επηρεάζεται τόσο από το είδος και το ύψος των λαμβανόμενων εξασφαλίσεων όσο και από το χρονοδιάγραμμα εξόφλησης των χρηματοδοτήσεων. Ως εκ τούτου, ο διοικητής της ΤτΕ δεν διαβλέπει ότι θα προκύψει σημαντικός κίνδυνος υπερχρέωσης των ευρωπαϊκών νοικοκυριών και επιχειρήσεων.

Πιστεύετε ότι η εφαρμογή της Βασιλείας II στην Ε.Ε. θα συμβάλει στην ολοκλήρωση της ευρωπαϊκής τραπεζικής αγοράς;

«Θεωρώ ότι τόσο η περαιτέρω σύγκλιση των εποπτικών κανόνων και πρακτικών, η οποία συμβάλλει στην εξίσωση των όρων ανταγωνισμού μεταξύ των ευρωπαϊκών τραπεζών, όσο και η μεγαλύτερη διαφάνεια και συγκρισιμότητα των δημοσιοποιημένων στοιχείων για τη χρηματοοικονομική κατάσταση των τραπεζών, επηρεάζουν θετικά τη διαδικασία ολοκλήρωσης της ευρωπαϊκής τραπεζικής αγοράς. Στη βάση αυτή, πιστεύω ότι η εφαρμογή των κανόνων της “Βασιλείας II” στην Ε.Ε. θα έχει θετική επίδραση. Ειδικότερα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στηριζόμενη στις εργασίες της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Τραπεζικών Εποπτικών Αρχών, προωθεί την εναρμονισμένη εφαρμογή, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, πολλών από τις εθνικές διακριτικές ευχέρειες που παρέχει η “Βασιλεία II”, αλλά και γενικότερα τη σύγκλιση κατά το μέγιστο δυνατόν των τεχνικών και πρακτικών που εφαρμόζουν οι εθνικές

εποπτικές αρχές, ιδίως σε σχέση με την υλοποίηση της διαδικασίας εποπτικής αξιολόγησης που αποτελεί τον δεύτερο πυλώνα της “Βασιλείας ΙΙ”. Επίσης, μέσω της εφαρμογής του τρίτου πυλώνα της «Βασιλείας ΙΙ», θα υπάρξει σημαντική ποιοτική και ποσοτική βελτίωση των στοιχείων και πληροφοριών που θα πρέπει να δημοσιοποιεί κάθε τράπεζα, αλλά και εναρμόνιση του τρόπου παρουσίασής τους. Αυτό, σε συνδυασμό με την εφαρμογή από 1.1.2005 των ΔΠΧΠ, θα προαγάγει τη διαφάνεια και τη συγκρισιμότητα των στοιχείων για την οικονομική κατάσταση των ευρωπαϊκών τραπεζών. Γενικότερα, πιστεύω ότι η εφαρμογή της “Βασιλείας ΙΙ” θα ενισχύσει τη διαφάνεια στην ευρωπαϊκή τραπεζική αγορά και λόγω του ότι τα ίδια κεφάλαια κάθε τράπεζας θα συγκρίνονται με κεφαλαιακές απαιτήσεις που θα αντανakλούν σαφέστερα σε σχέση με το ισχύον καθεστώς τις μεταξύ των τραπεζών διαφορές ως προς την ποιότητα των δανειακών χαρτοφυλακίων τους».

Η εφαρμογή της Βασιλείας ΙΙ στην Ε.Ε. καθιστά, κατά τη γνώμη σας, πιο εύλωτο το ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα στον ανταγωνισμό από τράπεζες τρίτων χωρών, ιδίως των ΗΠΑ, με πιθανές επιπτώσεις στα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις στην Ε.Ε.;

«Η εφαρμογή των κανόνων της “Βασιλείας ΙΙ” δημιουργεί ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα υπέρ των τραπεζών εκείνων που αφ’ ενός θα είναι σε θέση να εφαρμόσουν τις εξελιγμένες μεθόδους για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων επειδή διαθέτουν άρτια συστήματα μέτρησης και διαχείρισης κινδύνων και αφ’ ετέρου έχουν σχετικά υψηλής ποιότητας χαρτοφυλάκια πιστοδοτήσεων, για τις οποίες οι εξελιγμένες μέθοδοι που προβλέπονται στη “Βασιλεία ΙΙ” οδηγούν σε χαμηλότερες κεφαλαιακές απαιτήσεις από αυτές που προκύπτουν με βάση την απλούστερη τυποποιημένη μέθοδο. Τέτοιες τράπεζες υπάρχουν στις ΗΠΑ και ορισμένες άλλες χώρες εκτός Ε.Ε., αλλά και στην Ε.Ε. Οι

συγκεκριμένες τράπεζες, είτε ευρωπαϊκές είτε τρίτων χωρών, θα έχουν ως ένα βαθμό τη δυνατότητα να τιμολογήσουν ευνοϊκότερα κυρίως τις υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης πιστοδοτήσεις τους. Αντίθετα, δεν θεωρώ πιθανό, αντ' αυτού, οι εν λόγω τράπεζες να επιλέξουν τη χαλάρωση των πιστοδοτικών τους κριτηρίων παρέχοντας δάνεια με ελαστικότερους όρους, γιατί μια τέτοια επιλογή θα είχε γενικότερες επιπτώσεις στην ποιότητα των δανειακών χαρτοφυλακίων τους, δεδομένου ότι, σύμφωνα με τη “Βασιλεία II”, η ποιότητα των χρηματοδοτήσεων επηρεάζεται και από το είδος και το ύψος των λαμβανόμενων εξασφαλίσεων αλλά και από το χρονοδιάγραμμα εξόφλησης των χρηματοδοτήσεων. Κατά συνέπεια, δεν διαβλέπω ότι θα προκύψει, ειδικά εκ του λόγου αυτού, σημαντικός κίνδυνος υπερχρέωσης των ευρωπαϊκών νοικοκυριών και επιχειρήσεων».

Η δημιουργία μεγάλων τραπεζικών ομίλων στην E.E. συχνά ως αποτέλεσμα εξαγορών και συγχωνεύσεων θεωρείτε ότι επηρεάζει αυξητικά τον συστημικό κίνδυνο και ότι αποβαίνει εις βάρος του ανταγωνισμού με επιπτώσεις για τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις;

«Τυχόν προβλήματα σε μεγάλους τραπεζικούς ομίλους ενδέχεται να έχουν συστημικές επιπτώσεις, αλλά από την άλλη πλευρά η μεγάλη διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων των ομίλων αυτών και η κατά κανόνα ισχυρή κεφαλαιακή τους θέση μειώνουν σημαντικά την πιθανότητα να εμφανίσουν προβλήματα φερεγγυότητας. Στο βαθμό που έχει εδραιωθεί η πεποίθηση ότι για την αποτροπή συστημικών επιπτώσεων οι αρμόδιες αρχές δεν θα αφήσουν να πτωχεύσει μια μεγάλη τράπεζα, η διαπίστωση αυτή μπορεί να ενθαρρύνει σε ορισμένες περιπτώσεις τη διοίκηση της εν λόγω τράπεζας να αναλάβει υπέρμετρους κινδύνους. Ομως, το ενδεχόμενο αυτό περιορίζεται σημαντικά από την

άσκηση αποτελεσματικής προληπτικής εποπτείας και από την υιοθέτηση σαφούς θέσης από τις αρμόδιες αρχές ότι, σε περίπτωση που χρειαστεί να ληφθούν μέτρα για τη στήριξη μιας μεγάλης τράπεζας, αυτά δεν θα προστατεύουν τη διοίκηση και τους μετόχους της. Η επικρατούσα γενικά στην Ε.Ε. τάση περιορισμού της άμεσης και έμμεσης κρατικής συμμετοχής στο κεφάλαιο των τραπεζών διευκολύνει την υιοθέτηση της θέσης αυτής από τις αρχές.

Σε κάθε εθνική αγορά εντός της Ε.Ε., η δυνατότητα εκμετάλλευσης της δεσπόζουσας θέσης των μεγάλων τραπεζών σε βάρος των συναλλασσομένων, πέρα από τις διατάξεις για την προστασία των καταναλωτών και τη διασφάλιση του ανταγωνισμού, περιορίζεται αφ' ενός από την πολιτική δυναμικών, μικρότερου μεγέθους, τραπεζών οι οποίες στοχεύουν στην αύξηση των μεριδίων αγοράς τους και αφ' ετέρου από τον εντεινόμενο ανταγωνισμό ξένων τραπεζών».

Χρειάζεται κατά τη γνώμη σας περαιτέρω εναρμόνιση του ευρωπαϊκού κανονιστικού πλαισίου στον τραπεζικό τομέα προκειμένου να προχωρήσει η ολοκλήρωση της ευρωπαϊκής τραπεζικής αγοράς;

«Γενικά, συμμερίζομαι την άποψη ότι σε μεγάλο βαθμό το αναγκαίο ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο για τη δημιουργία ενιαίας τραπεζικής αγοράς έχει ήδη καθοριστεί, αν και υπάρχουν ακόμη μερικοί τομείς όπου ίσως χρειάζονται πρόσθετες κανονιστικές παρεμβάσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όπως, ενδεικτικά, ο τομέας της στεγαστικής πίστης και ορισμένες πτυχές των συστημάτων εγγύησης καταθέσεων. Εκείνο όμως που έχει μεγάλη σημασία είναι η έγκαιρη και ορθή μεταφορά των σχετικών Οδηγιών της Ε.Ε. στα εθνικά δίκαια των κρατών-μελών και κυρίως η πιστή και κατά το δυνατόν ομοιόμορφη εφαρμογή των διατάξεων αυτών στην πράξη. Ειδικότερα, η προωθούμενη περαιτέρω σύγκλιση των τεχνικών και

πρακτικών των εθνικών εποπτικών αρχών αναμένεται να συμβάλει θετικά στην ολοκλήρωση της ευρωπαϊκής τραπεζικής αγοράς. Βέβαια, το ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο επικεντρώνεται στα θέματα που αφορούν την εποπτεία, καθώς και την άσκηση και τη λογιστική απεικόνιση της τραπεζικής δραστηριότητας, και κατά κανόνα δεν καλύπτει θέματα φορολογικής και κοινωνικοασφαλιστικής νομοθεσίας, πτωχευτικού δικαίου και διαδικασιών αναγκαστικής εκτέλεσης για την είσπραξη ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων, τα οποία επηρεάζουν άμεσα ή έμμεσα τη λειτουργία των τραπεζών. Κατά συνέπεια, οι υφιστάμενες διαφορές μεταξύ των κρατών-μελών της Ε.Ε. στους τομείς αυτούς επηρεάζουν ως ένα βαθμό την ανταγωνιστική θέση των τραπεζών ορισμένων χωρών, αλλά και την πρόσβαση ξένων τραπεζών σε κάποιες αγορές. Ωστόσο, δεν θεωρώ ότι αποτελεί ρεαλιστικό στόχο η πλήρης εναρμόνιση των εν λόγω εθνικών διατάξεων, τουλάχιστον μεσοπρόθεσμα, λαμβανομένου υπόψη και του ότι σε αρκετές περιπτώσεις οι υφιστάμενες διαφορές μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών συνδέονται με εθνικές ιδιαιτερότητες στο οικονομικό και στο κοινωνικοπολιτικό περιβάλλον και εντάσσονται στο πεδίο εφαρμογής της αρχής της επικουρικότητας».

Πιστεύετε ότι εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών-μελών της Ε.Ε. ως προς την επικρατούσα αντίληψη για το ρόλο των τραπεζών και τους τομείς στους οποίους οι αρχές ασκούν ρυθμιστικές παρεμβάσεις στη δραστηριότητά τους;

«Πιστεύω ότι σε όλα τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. αναγνωρίζεται ότι ο ρόλος των τραπεζών στην ομαλή και αποτελεσματική λειτουργία της οικονομίας είναι καθοριστικός και επομένως, τυχόν σημαντικά προβλήματα στον τραπεζικό τομέα έχουν συστημικές επιπτώσεις. Κατά συνέπεια, η διασφάλιση της σταθερότητας του τραπεζικού τομέα, αλλά και η αξιόπιστη, διαφανής και αποτελεσματική λειτουργία του προς

όφελος των συναλλασσομένων, αποτελούν κοινά αποδεκτούς στόχους πολιτικής των ευρωπαϊκών κρατών. Στην επίτευξη των στόχων αυτών αποβλέπει το ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο για τον τραπεζικό τομέα και οι εθνικές ρυθμίσεις για την εφαρμογή των σχετικών Οδηγιών της Ε.Ε., οι οποίες αφορούν την εποπτεία των τραπεζών, τους βασικούς όρους και προϋποθέσεις άσκησης της δραστηριότητάς τους, τη διαφάνεια των συναλλαγών και την προστασία των συναλλασσομένων, καθώς και την αποτροπή χρησιμοποίησης του τραπεζικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Παρά την κοινή αντίληψη ως προς τη σκοπιμότητα ρυθμίσεων στους πιο πάνω τομείς, υπάρχουν διαφορές μεταξύ των επιμέρους εθνικών ρυθμιστικών πλαισίων: άλλα εκ των οποίων είναι πιο περιοριστικά και λεπτομερή, ενώ άλλα, αντανακλώντας μια πιο φιλελεύθερη νοοτροπία των αρχών, παρέχουν στις τράπεζες μεγαλύτερη ευελιξία για την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων.

Πέραν αυτού, είναι γεγονός ότι υπάρχουν περιπτώσεις παρεμβάσεων των εθνικών αρχών στον τραπεζικό τομέα με διοικητικά μέτρα που εξυπηρετούν στόχους εθνικής πολιτικής σε άλλους τομείς. Το φαινόμενο αυτό είναι συνηθέστερο σε χώρες όπου γενικά ασκείται εντονότερη κρατική παρέμβαση στη λειτουργία της οικονομίας, ιδίως όταν μέρος του τραπεζικού συστήματος εξακολουθεί να ελέγχεται άμεσα ή έμμεσα από το κράτος και οι τράπεζες κατέχουν κυρίαρχη θέση στον ευρύτερο χρηματοπιστωτικό τομέα. Ομως, σε σχέση με το παρελθόν παρατηρείται τάση περιορισμού τέτοιου είδους διοικητικών παρεμβάσεων, αφ' ενός ως αποτέλεσμα της ιδιωτικοποίησης των υπό κρατικό έλεγχο τραπεζών και της αυξανόμενης τραπεζικής αποδιαμεσολάβησης και αφ' ετέρου, και κυριότερο, λόγω του ότι έχει ενισχυθεί η αντίληψη ότι η οικονομική πολιτική στους επιμέρους τομείς ασκείται αποτελεσματικότερα με μέτρα

τα οποία στηρίζονται στη λειτουργία των μηχανισμών της αγοράς, παρά με διοικητικές ρυθμίσεις. Βέβαια, δεδομένου ότι η πλειοψηφία των συναλλαγών διενεργείται μέσω του τραπεζικού συστήματος, θα εξακολουθεί να υφίσταται ανάγκη παροχής ορισμένων στοιχείων και πληροφοριών από τις τράπεζες προς τις εθνικές αρχές για την εφαρμογή της πολιτικής τους σε άλλους τομείς. Εφ' όσον τηρούνται οι περί απορρήτου διατάξεις του ευρωπαϊκού θεσμικού πλαισίου για τον τραπεζικό τομέα και καλύπτεται το σχετικό κόστος των τραπεζών, δεν θεωρώ ότι εξ αυτού του λόγου προκύπτει σημαντικό πρόβλημα για την ολοκλήρωση της ευρωπαϊκής τραπεζικής αγοράς».

4.2 Βασιλεία II για τις τράπεζες, ανάγκη ή αναγκαιότητα;

Του Θανάση Ανδρεαδάκη

Η διαμόρφωση στρατηγικής για την πορεία ενός Τραπεζικού Οργανισμού, αλλά και η καθημερινή του λειτουργία, έχουν καταστεί τα τελευταία χρόνια μια περίπλοκη διαδικασία, δεδομένης της παγκοσμιοποίησης των χρηματοοικονομικών αγορών. Γενικότερα, η διεθνοποίηση των εργασιών και η ελεύθερη κίνηση κεφαλαίων δεν συνεπάγονται μόνο οφέλη, αλλά και κινδύνους που απορρέουν από την αυξανόμενη αλληλεξάρτηση των χρηματαγορών, η οποία διευκολύνει την επέκταση των τραπεζικών κρίσεων, καθώς και την ενίσχυση των διακυμάνσεων των επιτοκίων και των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Οι ελληνικές τράπεζες, και κυρίως όσες επιδιώκουν τη διεθνοποίηση των εργασιών τους, πρέπει να επιταχύνουν τις διαδικασίες πλήρους εναρμόνισής τους με τους κανόνες της Βασιλείας II, ιδιαίτερα στον ευαίσθητο τομέα της διαχείρισης των κινδύνων. Η Βασιλεία II δίνει την

ευκαιρία στις τράπεζες να προχωρήσουν σε σημαντικές οργανωτικές αλλαγές, ενισχύοντας τους τομείς διαχείρισης κινδύνων και εσωτερικής εποπτείας, τόσο σε υλικοτεχνική υποδομή όσο και σε εξειδικευμένο στελεχιακό προσωπικό. Η ανάπτυξη συστημάτων και μεθοδολογιών για την αξιολόγηση και παρακολούθηση του συνόλου των κινδύνων αναμένεται να έχει ιδιαίτερη βαρύτητα σε επίπεδο λήψης αποφάσεων από τις διοικήσεις των τραπεζών. Για τον λόγο αυτό θα πρέπει να υπάρχει ευθυγράμμιση των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων με τα επιχειρηματικά σχέδια των τραπεζών, σύγκλιση απόψεων των υπηρεσιών marketing με τις αντίστοιχες της διαχείρισης κινδύνων, με σκοπό την κατανόηση του ρόλου της εποπτείας και την επίδρασή τους στον στρατηγικό σχεδιασμό. Αυτό προϋποθέτει τη δημιουργία κατάλληλης εταιρικής κουλτούρας, με σκοπό τη διαμόρφωση ευαισθητοποιημένων και συνειδητοποιημένων στελεχών και υπαλλήλων απέναντι στον μεγάλο αριθμό κινδύνων που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες, τόσο σε επίπεδο τραπεζικών εργασιών, όσο και σε διαχειριστικό επίπεδο. Οι περισσότερες ελληνικές τράπεζες ενσωματώνουν σταδιακά τις οδηγίες της Κεντρικής Τράπεζας, δίνοντας αρχικά μεγαλύτερο βάρος στις διατάξεις που αφορούν τον Πυλώνα I, δηλαδή τον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας που πρέπει να διαθέτουν, ώστε να καλύπτονται επαρκώς έναντι του πιστωτικού κινδύνου, του κινδύνου αγοράς και του λειτουργικού κινδύνου που αναλαμβάνουν. Η αντίληψη ότι το αυστηρό πλαίσιο της Βασιλείας II θα αποτελέσει τροχοπέδη στις προσπάθειες ανάπτυξης και μεγέθυνσης των τραπεζών και θα οδηγήσει τους πελάτες στον ανταγωνισμό, δεν φαίνεται να ευσταθεί. Αντίθετα, θα διευκολύνει τη δημιουργία χαρτοφυλακίων υψηλής ποιότητας και θα προσελκύσει υγιείς οικονομικά πελάτες, οι οποίοι θα μπορούν να τιμολογούνται πλέον, σε ατομική βάση (risk based pricing), ανάλογα με τη διαβάθμιση του κινδύνου που μπορεί να υπολογίζει η τράπεζα, με τη χρήση

εξελιγμένων μοντέλων αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου. Ενώ ζημιωμένοι αναμένονται να είναι οι πελάτες υψηλού πιστωτικού κινδύνου και αυτοί που δεν διαθέτουν ακριβή και αξιόπιστα στοιχεία αξιολόγησης. Η διαχείριση του δανειακού χαρτοφυλακίου βασίζεται σήμερα στη συστηματική παρακολούθηση και αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών και της αξίας των παρεχόμενων εξασφαλίσεων, στην έγκαιρη αναγνώριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και στον καθορισμό των παραμέτρων κινδύνου για κάθε κατηγορία δανειοληπτών. Σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, τα οφέλη που θα αποκομίσουν οι τράπεζες από την πλήρη εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου θα προέλθουν από τη θωράκισή τους έναντι των συστημικών κινδύνων, τον περιορισμό των ζημιών από τον πιστωτικό και λειτουργικό κίνδυνο, τη δημιουργία καλυμμένων/αντισταθμισμένων θέσεων και τη δυνατότητα πρόσβασης σε διεθνή κεφάλαια και αγορές. Από την άλλη πλευρά, οι αυξημένες κεφαλαιακές απαιτήσεις που επιβάλλει το σύμφωνο της Βασιλείας II, η πρόσφατη κρίση στις αγορές, η αύξηση του κόστους χρήματος και γενικά το κλίμα αβεβαιότητας, ενδέχεται να οδηγήσουν τις μικρότερες τράπεζες στην αναζήτηση ισχυρών συμμάχων εντός ή εκτός της ελληνικής αγοράς. Με την εφαρμογή της Βασιλείας II αναμένεται βελτίωση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας και αποτελεσματικότητας, διαφάνεια των συναλλαγών και προστασία της φήμης και της αξιοπιστίας του τραπεζικού συστήματος. Η αυξανόμενη αναγνώριση ότι οι προχωρημένες πρακτικές διαχείρισης κινδύνων που αναπτύσσονται σταδιακά είναι πλέον κρίσιμος παράγοντας για την επιτυχία μιας τράπεζας, επιβεβαιώνεται από τις προσπάθειες των διοικήσεων πολλών τραπεζών να προηγηθούν του ανταγωνισμού, επενδύοντας σημαντικούς πόρους στον συγκεκριμένο τομέα.

4.3 Εξαγορές και συγχωνεύσεις τραπεζών φέρνει η Βασιλεία

Του Κ. Παπαρηγόρη

Το ενδεχόμενο δημιουργίας ολιγοπωλίων στο εγχώριο χρηματοπιστωτικό σύστημα, με αφορμή την υιοθέτηση των κανόνων της Βασιλείας II, επεσήμανε σε, πρόσφατη, ειδική μελέτη του το Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ) ζητώντας ταυτόχρονα την λήψη θεσμικών μέτρων για την αποφυγή μιας τέτοιας εξέλιξης. Σε ειδική μελέτη του ΚΕΠΕ για τις συνέπειες από την εφαρμογή της Βασιλείας II στο τραπεζικό σύστημα, τονίζεται ότι πολλά τραπεζικά ιδρύματα, ενόψει του νέου θεσμικού πλαισίου, ενδέχεται να προχωρήσουν σε συγχωνεύσεις και εξαγορές προκειμένου να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του νέου θεσμικού πλαισίου για κεφαλαιακή επάρκεια, κερδοφορία, χαρτοφυλάκια και ίδια κεφάλαια. Το ΚΕΠΕ προβλέπει ότι ο νέος γύρος εξαγορών και συγχωνεύσεων θα οδηγήσει στην δημιουργία λίγων και μεγάλων δανειακών χαρτοφυλακίων με αποτέλεσμα αντί τα ίδια κεφάλαια να ορίζουν το όριο των χορηγήσεων, όπως είναι και το επιθυμητό από την Επιτροπή της Βασιλείας II, τελικά να συμβεί το ακριβώς αντίθετο. Συγκεκριμένα στην μελέτη αναφέρεται ότι αν δημιουργηθούν λίγα και μεγάλα χαρτοφυλάκια τότε "δεν θα καθορίζουν τα ίδια κεφάλαια το συνολικό ύψος των δανείων αλλά το αντίστροφο δηλαδή τα κέρδη από τα δάνεια να καθορίζουν τελικά το ύψος το ιδίων κεφαλαίων". Οι αναλυτές του ΚΕΠΕ υποστηρίζουν ότι για να "προλάβουν" τις συνέπειες του νέου θεσμού οι τράπεζες ενδέχεται να προχωρήσουν σε μια σειρά συγχωνεύσεων και εξαγορών των μικρότερων τραπεζών από τις μεγαλύτερες. Το φαινόμενο, όπως ήδη επισημαίνεται, έχει ήδη ξεκινήσει

από τις μεγάλες τράπεζες της Ευρωζώνης. "Οι συζητήσεις που γίνονται τον τελευταίο καιρό και στην Ελλάδα δείχνουν ότι το φαινόμενο θα επηρεάσει και στην χώρα μας" εκτιμούν οι αναλυτές του ΚΕΠΕ. Από την άλλη μεριά τονίζεται στην έκθεση ότι η υπερσυγκέντρωση απαιτήσεων από δάνεια σε ένα μικρό αριθμό εμπορικών τραπεζών θα καταστήσει δύσκολη την εποπτεία της συμφωνία της Βασιλεία II από τις ίδιες τις Κεντρικές Τράπεζες. Κάτι τέτοιο σημειώνεται ότι " θα καθιστούσε τις εμπορικές τράπεζες ευάλωτες σε ενδεχόμενες χρηματοπιστωτικές κρίσεις οι οποίες συνοδεύονται και από μεταβλητότητα των νομισματικών συνθηκών". Σε γενικές γραμμές πάντως η έκθεση θεωρεί ότι οι οδηγίες της Βασιλεία II είναι θετικές στην εποπτεία των τραπεζών ως επιχειρήσεις.

Θεσμική θωράκιση κατά των ολιγοπωλίων

Οι αναλυτές του ΚΕΠΕ καταλήγουν προτείνοντας δύο μέτρα που εκτιμούν ότι μπορούν να βοηθήσουν στην αποτελεσματική λειτουργία των τραπεζών τόσο σε επίπεδο εταιρείας όσο και σε επίπεδο αποτελεσματικής άσκησης της νομισματικής πολιτικής από μέρους των κεντρικών τραπεζών. Πρώτον η σωστή και ακριβής τιμολόγηση των τραπεζικών προϊόντων, η διαμόρφωση δηλαδή των επιτοκίων χορηγήσεων λαμβάνοντας υπ όψιν όλες τις επιμέρους παραμέτρους ζήτησης και κόστους που τα επηρεάζουν αλλά και τους περιορισμούς θέτει η Βασιλεία II. Το δεύτερο αφορά στην δημιουργία ενός θεσμικού πλαισίου το οποίο θα αποτρέπει φαινόμενα συγκέντρωσης της αγοράς και κατά συνέπεια "ολιγοπώλησης" του τραπεζικού συστήματος. Ο λόγος της ανάγκης ύπαρξης ενός τέτοιου πλαισίου, τονίζεται στη μελέτη, συνδέεται συμπληρωματικά αλλά και σημαντικά με την επιτυχή εφαρμογή των οδηγιών της Βασιλείας II.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

www.hcmc.gr/photos/cmc/files/BASEL%20II.pdf

www.morax.gr/article_show.php?article_id=1349

www.news.kethimerini.gr, Του Δρος Ιωαννη Ακκιζιδη

www.noetron.gr/sap_bank_analyzer , SAP Bank Analyzer

www.acci.gr/anaptixi/0407/ap12.pdf

Χαιρετισμός του Προέδρου του Ε.Β.Ε.Α. Κων/νου Μίχαλου σε εκδήλωση της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών & της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων Ελλάδος.

www.specisoft.gr/news/docs/Arthro_MME_VASILIA%20II.pdf

ΤΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Οικονομολόγος, Πτυχιούχος Α.Σ.Ο.Ε.Ε.

Μεταπτυχιακές Σπουδές σε Corporate Finance

ΜΑΡΚΑΚΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

Οικονομολόγος, Πτυχιούχος Α.Β.Σ.Π.

MSc in Finance (Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠ. ΑΘΗΝΩΝ)

www.morax.gr

www.morax.gr/article_show.php?article_id=1349 Του Φαίδωνα Καλφάογλου

www.euro2day.gr/specials/opinions/132/articles/134689/Article.aspx

του Νικόλαου Ζορμπά

www.alithia.com Του Μιχάλη Κρονίδη

www.euro2day.gr

Συμπεράσματα

Η Επιτροπή της Βασιλείας ξεκίνησε τη λειτουργία της το 1973 σε μια περίοδο κατά την οποία η κατάργηση του διεθνούς νομισματικού συστήματος σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών του Bretton Woods το 1973 σηματοδότησε μια περίοδο έντονων διακυμάνσεων και μεταβλητότητας των ισοτιμιών και των επιτοκίων. Αποτέλεσμα αυτού ήταν οι τράπεζες να καταστούν ιδιαίτερα ευάλωτες στον μέχρι πρότινος άγνωστο κίνδυνο των συναλλαγματικών και επιτοκιακών μεταβολών. Γρήγορα είχαμε τα πρώτα θύματα της νέας εποχής. Το 1974 η γερμανική τράπεζα Bankhaus ID Herstatt προκάλεσε μια άνευ προηγουμένου αναστάτωση στη διεθνή διατραπεζική αγορά. Η τράπεζα χρεοκόπησε εξαιτίας άστοχων θέσεων σε προθεσμιακές πράξεις συναλλάγματος και προκάλεσε αλυσιδωτές αντιδράσεις στο σύστημα. Το περιστατικό αυτό, μαζί και με άλλα μικρότερης εμβέλειας, κατέδειξαν την ανάγκη διεθνούς συνεργασίας στον τομέα της τραπεζικής εποπτείας. Προτεραιότητα δόθηκε στη θεσμοθέτηση συνεργασίας ανάμεσα στις νομισματικές και τραπεζικές εποπτείες με στόχο την πρόληψη συστημικών κρίσεων και τη διασφάλιση της σταθερότητας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος και οδήγησαν στη σύσταση της περίφημης Επιτροπής της Βασιλείας. Από τότε οι «σοφοί» της Επιτροπής εξετάζουν και αναλύουν τις εξελίξεις στις οικονομίες και το τραπεζικό σύστημα για τη δημιουργία όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερου πλαισίου. Η Βασιλεία II είναι η κωδικοποιημένη ονομασία του νέου πλαισίου κεφαλαιακών απαιτήσεων των τραπεζών που έχει ψηφισθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (Οδηγίες 2006/48/EC και 2006/49/EC) και αναμένεται να αντικαταστάσει το υφιστάμενο πλαίσιο (Βασιλεία I) από τις αρχές του 2007. Η εφαρμογή του Νέου Συμφώνου της Βασιλείας χαρακτηρίζεται ως μια μεγάλη πρόκληση που πρέπει να αντιμετωπίσουν οι τράπεζες. Οι επιπτώσεις του Νέου Συμφώνου της Βασιλείας αναφορικά με την όλη φιλοσοφία και πρακτική διαχείρισης κινδύνων και την επένδυση σε εξειδικευμένο ανθρώπινο

δυναμικό και συστήματα πληροφορικής, είναι σημαντικότερες. Η Βασιλεία II επιτρέπει στις τράπεζες να επιλέξουν μεταξύ διαφορετικών προσεγγίσεων ανά τύπο κινδύνου (λειτουργικού, πιστωτικού και αγοράς), ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες τους και τις προτεραιότητές τους. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει προχωρήσει όσο το να περάσει τη οδηγία για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις που δεσμεύει τις τράπεζες στα κράτη μέλη από το νόμο να ξεκινήσετε τη συμμόρφωση με τη δική της εκδοχή της Βασιλείας II, τα στάδια, από τον Ιανουάριο του επόμενου έτους. Άλλους χώρους, όπως το Χονγκ Κονγκ, έχουν γράψει σχετικών κανόνων που θα αρχίσει η εφαρμογή από το επόμενο έτος. Η Βασιλεία II τροποποιεί τη μεθοδολογία υπολογισμού των ελαχίστων κεφαλαίων που πρέπει να λειτουργεί μια τράπεζα. Το σημαντικότερο πρόβλημα είναι η μη αποτελεσματική διαφοροποίηση του πιστωτικού κινδύνου. Το νέο πλαίσιο εισάγει ριζικές μεταβολές στον τομέα αυτό και χρησιμοποιεί τη διαβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας ως κριτήριο διαφοροποίησης. Προβλέπει δύο εναλλακτικές προσεγγίσεις για την αποτελεσματική διάκριση της επικινδυνότητας. Η Ο.Κ.Ε. πιστεύει ότι το τροποποιημένο πλαίσιο υπολογισμού κεφαλαιακών απαιτήσεων θα αποβεί προς όφελος όλων των Πιστωτικών Ιδρυμάτων, ανεξαρτήτως μεγέθους και κρίνει θετική την επιλογή του κοινοτικού νομοθέτου να υπαγάγει το σύνολο των Πιστωτικών Ιδρυμάτων στο νέο πλαίσιο, παρέχοντας παράλληλα εναλλακτικές επιλογές στο καθένα από αυτά ανάλογα με τη φύση και το μέγεθος των δραστηριοτήτων του. Με το νέο πλαίσιο παρέχονται στα μικρότερα Πιστωτικά Ιδρύματα κίνητρα για να υιοθετήσουν μελλοντικά υπόψη περιορισμένους πόρους που έχουν στη διάθεση τους τα ιδρύματα αυτά.

